

Use delovno ljudstvo in vsi narodi Jugoslavije so danes prav tako neomajni s tovarišem Titom in svojim državnim vodstvom, vodstvom KPJ in Ljudske fronte, kakor so bili z istim vodstvom tudi v letih narodnoosvobodilne vojne, ko so se neglede na velikanske žrtve borili proti fašističnim okupatorjem in njihovim domačim pomagačem, rušili v ljudski socialistični revoluciji oblast izdajalske buržoazije in postavljali temelje oblasti delovnega ljudstva na čelu z delovskim razredom.

Leto I.

Jesenice dne 5. oktobra 1948

Štev. 28

Odmera davka za kmečka gospodarstva mora biti pravilna

Našim kmetovalcem so poznane že tri odmere po osvoboditvi. Pri teh odmerah, predvsem spomladi leta 1947, so se dogajale posamezne napake in pomanjkljivosti, to pa največ zaradi tega, ker so se v naše krajevne davčne komisije vrinili večji močnejši kmetje, kateri so skušali svoje davčno breme prenesti na manjše, siromašne kmetovalce, v drugem primeru pa se je našemu najboljšemu kmetovalcu, kateri je svoje dolžnosti napram državi in skupnosti izpolnil v celoti, odmeril enak davek kakor onemu, ki je špekuliral in prodajal svoje pridelke po višjih svobodnih cenah ter sam ni izpolnil obveznosti napram skupnosti.

Letošnja odmera pa se bistveno razlikuje od drugih odmer. V letošnjem letu je izračunavanje in odmerjanje v bistvu drugače. Težišče odmere dohodnine je v ugotavljanju tržnih presežkov, v čemer se v prvi vrsti upoštevajo vezane cene. Tržni presežki se obdavčujejo različno, vpoštevajoč, ali je kmetovalec vnovčil blago po vezanih cenah ali ga je prodal na svobodnem trgu, po mnogo višjih cenah. Vsled tega mora biti obdavčitev tistega kmetovalca, ki se zaveda svojih dolžnosti napram skupnosti in daje na razpolago vse svoje presežke po vezanih cenah za preskrbo naših delavcev in nameštencev, manjša kakor obdavčitev tistih kmetov, ki prodajajo svoje tržne viške po visokih cenah.

Brez dvoma je, da se letošnja odmera razlikuje bistveno od lanske odmere, vsled tega se ne smejo ponavljati napake, ki so se dogajale v lanskem letu. Zato morajo naše krajevne davčne komisije, katere morajo vršiti odmero davka posameznim kmečkim gospodarstvom, strogo objektivno ravno v tej pripravi sodelovati s političnimi organizacijami Osvobodilne fronte. Vsled tega mora na terenu priti do močne politične priprave, katera mora biti podprta tudi s strokovne strani. Krajevne davčne komisije so že pričele s svojim delom. Predvsem dobro dela davčna komisija v Radovljici, Bledu, Luncovem, dočim se v drugih krajevnih ljudskih odborih še vedno opaža, da ni pravega razumevanja in sodelovanja v davčnih komisijah od strani posameznih članov, kljub temu, da so isti v pretežni večini mali in srednji kmetje. Vsled tega je dolžnost krajevnih ljudskih odborov Osvobodilne fronte, da delo omenjenih komisij poživijo. Sama odmera pa mora pomagati izvrševati diferenciacijo na vasi, zaščititi popolnoma malega in srednjega kmeta, a naložiti večje davčno breme bogatim kmetom, zlasti onim, ki na špekulantski način in na breme drugih hočejo še vedno bogateti, ljudska oblast pa jim je trn v peti.

Sama davčna lestvica, katera je progresivna, to je, da procenti sorazmerno rastejo z dohodki, a še bolj važno je, da naša nova uredba predvideva dve davčni stopnji za odmero dohodka kmečkim gospodarstvom. Med lestvicami je precejšnja razlika. V nižji lestvici se bodo odmerili dohodki, ki so bili vnovčeni po vezanih enotnih in pravičnih cenah, a po višji lestvici pa dohodki, katere je kmet dobil, ko je prodajal na prostem trgu. Sama uredba

Naše delovno ljudstvo odločno brani svojo Partijo proti vsem klevetam

V ZNAK PROTESTA PROTI KRIVIČNIM OBTOŽBAM BO DELOVNI KOLEKTIV TOVARNE „PLAMEN“ V KROPI SE ODLOČNEJE PRISTOPILO K IZGRADNJI SOCIALIZMA POD VODSTVOM KPJ

Centralnemu komitetu Komunistične partije Jugoslavije

Delavci-kovinarji in nameščenci tovarne „Plamen“ v Kropi, zbrani na svojem množičnem sestanku z ogorčenjem zavračamo neosnovane obtožbe Informbiroja, z ogorčenjem ugovarjamo vsem klevetam, s katerimi nas obsipavajo nekateri voditelji sosednjih držav. Iz vsega klevetanja razvidimo, da v njihovi gonji proti našim narodom in proti našemu vodstvu, zlasti proti maršalu TITU ni niti trohice dobronamerne kritike. Močno sumimo, da je vse to plod imperialističnih agentov na eni strani, na drugi strani pa, da hočejo s tem zabrisati svoje lastne neuspehe tako v borbi proti fašizmu, kakor tudi v borbi za izgradnjo socializma po načelih marksizma — leninizma.

Mi kovinarji tovarne Plamen, ki nam je bila izkazana posebna čast, veselje in ponos, da nas je pred kratkim osebno obiskal naš ljubljenski tovariš maršal Tito,

obljubljam,

da se bomo še tesneje in še z večjim zaupanjem oklenili naše komunistične partije pod vodstvom maršala Tita s tem:

1. da bomo vse svoje moči posvetili izpolnitvi proizvodnega plana pred rokom;
2. da bomo s prostovoljnimi delom podprli stremenje našega vodstva za izboljšanje življenjskega standarda vsega delovnega ljudstva;
3. da bomo zastavili vse sile za dvig politične, kulturno-prosvetne in strokovne izobrazbe.

Naj živi Centralni komite Komunistične Partije Jugoslavije!

Naj živi tovariš maršal Tito!

in odmera, ako se bo pravilno izvajala, je močno orožje in garancija našemu malemu in srednjemu kmetu, kakor tudi delavcu. Vsled tega mora biti odmera na vasi res pravilna. Izvršiti se mora pravilno izračunavanje dohodka posameznim kmetijskim gospodarstvom. Kmetijske zadruge, krajevni ljudski odbori, organizacije Osvobodilne fronte morajo krajevnim davčnim komisijam pri pravilnem izračunavanju dohodka posameznih kmečkih gospodarstev nuditi vso pomoč. Naše krajevne davčne komisije mora voditi geslo — vsakemu kmečkemu gospodarstvu se odmeri davek po njegovih dejanskih doseženih dohodkih. Da se bodo točno ugotovili skupni dohodki, je najprej treba poznati dohodke iz posameznih vrst kmetijskih virov, ki jih posamezna gospodarstva imajo. Za vsak vir dohodkov ugotovimo najprej višino kosmatega dohodka, od tega se odštejejo pridelki, katere rabi gospodarstvo za lastno prehrano, za prehrano živine in za seme. Količina vrednosti pridelkov, ki

PROSVETNI DELAVCI JESENJSKEGA OKRAJA ODLOČNO ZAVRAČAJO NESRAMNE KLEVETE PROTI NAŠI DRŽAVI

V torek, 21. septembra so imeli prosvetni delavci jeseniškega okraja svoj redni letni občni zbor, na katerem so obravnavali tekoče zadeve in sprejeli sklepe za bodoče delo. Z občnega zbora so poslali Centralnemu komiteju Komunistične partije Jugoslavije sledečo

r e s o l u c i j o :

Odločno odklanjamo vse izmišljotine nekaterih Kompartij, ki očitajo našemu vodstvu odstop od graditve socializma. Kot vse naše delovno ljudstvo bomo kot del tega ljudstva tudi mi, prosvetni delavci delali kot dosedaj tudi vnaprej za izgradnjo socializma v naši deželi pod vodstvom naše herojske Komunistične Partije, kateri na čelu stoji naš CK KPJ in naš ljubljenski tovariš Tito.

Trdno odločeni, da dosežemo izgradnjo socializma čimprej, obljubljam, da bomo vse naše moči posvetili še z večjo vnemo vzgajanju in poku ku naše mladine v to smer in tako doprinesli svoj delež k prekoračenju naše prve petletke.

Zivel naš Centralni komitej KPJ!

PROSVETNIM REFERENTOM SINDIKALNIH PODODBOROV ŽELEZARNE

Prosimo referente, da predložijo upravi „Jesenjskega kovinarja“ na vpogled vsa potrčila o vplačanih zneskih za naročnino našega lista, ki so jo vplačali v prosvetni pisarni sindikalne podružnice. Potrčila, ki so nam nujno potrebna do 8. oktobra t. l. bomo po vpogledu takoj vrnili. Poudarjamo nujnost in važnost zadeve!

DANAŠNJA ŠTEVILKA JE DVOJNA IN STANE POSAMEZNI IZVOD 4 DINARJE — V BODOČE BO „KOVINAR“ ZOPET IZHAJAL REDNO OB SOBOTAH.

UREDNIŠTVO

ostanejo pri posameznih virih kmetijstva preko svoje lastne potrebe, predstavljajo tržne viške. Ko dobimo skupni kosmati dohodek za eno kmetijsko gospodarstvo, odbijemo od tega vse režijske stroške, kateri so bili potrebni za dosego tega dohodka, v denarju, umetna gnojila, škropila itd. in na ta način dobimo davčno osnovo, čisti dohodek. Na to davčno osnovo odmerimo za nižjo lestvico tam, kjer ni tržnih viškov, oziroma so se ti prodali po vezanih cenah. Kjer pa so se ugotovili tržni viški pri odmeri istočasno z odmero po potrebi kritja potreb gospodarstva, ki imajo višje dohodke, plačajo po progresivni skali več davka kot oni z manjšimi dohodki, ki so prodajali blago po vezanih cenah, kakor oni, ki prodajajo svoje tržne viške po svobodnih cenah na svobodnem trgu. Vsled tega mora priti pri ugotavljanju tržnih viškov in ugotavljanju dohodka pri posameznem kmečkem gospodarstvu, izraz strogo objektivnega dela krajevne davčne komisije.

Z izvolitvijo tovarniškega komiteja KPS v železarni si bo Partija še bolj zagotovila vodilno vlogo

Prejšnjo sredo so se zbrali v Titovem domu na Jesenicah izvoljeni delegati osnovnih partijskih organizacij v železarni, ki so na demokratičen način in s tajnim glasovanjem izvolili svoje partijsko vodstvo, svoj tovarniški komitet.

Tovariš Voljč Ignac, sekretar okrajnega komiteja, je v svojem političnem poročilu orisal zgodovino Komunistične partije Jugoslavije, pot in borbo Partije za utrjevanje in konsolidacijo. Med drugim je omenil, da je bila zasluga prav tovariša Tita, da je bila Partija sposobna povesti narode Jugoslavije v oboroženo borbo proti okupatorju in domačim izdajalcem. Dotaknil se je tudi klevetniške kampanje nekaterih demokratičnih držav in sovražnih izpadov češke policije napram našim vajencem v gospodarstvu na Češkem, ki kljub pritisku niso hoteli izdati svojega naroda in svoje Partije. Moč in heroizem jugoslovanskih narodov je tako velika, da jih ne morejo streti še tako podle klevete in izpadi.

Organizacijsko poročilo in razvoj Partije v železarni je podal tov. Mendiživec. V vodstvu prvih partijskih organizacij, ki so bile ustanovljene v železarni po osvoboditvi, je sedelo dosti socialdemokratov, ki so bili pozneje zaradi nepravilnega in škodljivega delovanja odstranjeni, nekateri pa celo izključeni iz Partije.

V prvih letih Partija ni imela prave povezave s sindikalnimi organizacijami, niti ne z vodstvom podjetja, vsled česar je prišlo večkrat do raznih nesporazumov, posebno še pri razmeščanju kadrov. Šele po prvem občnem zboru sindikalne podružnice leta 1947 si je Partija zagotovila vodilno vlogo v sindikalnih organizacijah.

Ob razstavi Ljudske tehnike na Jesenicah

Društva in klubi ljudske tehnike na Jesenicah so priredili v dneh od 28. 9. do 3. 10. svojo prvo razstavo. Prikazali so dela in uspehe radiomonterjev, fotomaterjev, letalskih modelarjev, novatorjev in brodarjev.

Največjo pozornost vzbujajo dela novatorja Pretnar Franca, ki ima več svojih del na razstavi. Mehanizirana glava za težke železniške tehtnice do 100.000 kg je posebne vrste, ki ima krajši proces tehtanja, daljšo dobo vzdržljivosti in ker je enostavnejša, je tudi preje narejena kot so bile dosedanje tehtnice. V železarni že uporabljajo več teh tehtnic in so se sijajno obnesle. Tudi železnica si je nabavila že načrt. Nadalje ima tov. Pretnar še več drugih stvari na razstavi. Mikroskop z lep-ljivimi lečami in s kremenčevim objektivom, optično tehtnico, mikrotehtnico za znanstvene analize za stotisočinke grama in projekt za kontrolo navojnih svedrov s 50 kratno in 250 kratno povečavo.

Za te stvari je tov. Pretnar prejel nagrade, ki pa niso v nikakem razmerju s koristmi, še manj so zadovoljive za njegovo nadaljne delo in razvoj novatorstva sploh. Ni mu toliko za denar oziroma za nagrado, želi pa, da bi se nudila večja pomoč tistim, ki se bavijo z novatorstvom. Tudi sam je pripravljen odstopiti nagrado v namene novatorstva. Tov. Pretnar je mnenja, da bi z razliko vrednosti stvari, ki jih izdelajo novatorji v Železarni in nagradami, ki jih prejemajo, zgradili delavnico za novatorje in racionalizatorje in jim nudili vso pomoč, ker le tako bi se omogočilo zadovoljivo razviti našo tehniko.

V zamisli ima še tri stvari, ki pa jih ne more izvesti tako, kot bi jih rad. Vse dele mora sam izdelati, ki bi jih v boljšem slučaju lahko naredili navadni ključavničarji. Če ima kaj za ostružiti, mora čakati na milost kakega strugarja itd.

Tudi nekateri tehniki in inženirji nimajo pravega razumevanja in podcenjujejo moč in sposobnost naših ljudi. Tov. Pretnar je predlagal v tovarni Iskra v Kranju, da bi začeli doma izdelovati kamne za ure, ki jih morajo sedaj uvažati iz inozemstva za dragocene devize. Sam je napravil par poizkusov, ki so mu dobro uspeli. Treba bi bilo samo urediti delavnico in stroje za mehanično izdelavo, kar pa se pri nas lahko naredi.

Drug primer je tovarna Titan v Kamniku, ki izdeluje različne tehtnice in ji preti nevarnost, da bodo morali prenehati z izdelavo preciznih tehtnic ker ne dobijo iz prekomorskih držav potrebnega kamenja „Ahat“ za ležaje in nože. Tov. Pretnar je dobil na Mojstrovki kremenjak, ki ima isto trdoto in je popolnoma uporaben.

Tudi mladinskim organizacijam ni Partija posevala dosti pažnje, ki pa so kljub temu dosegle lepe uspehe, posebno pri ustanavljanju delovnih brigad. Nekdanji sektaški odnos do sprejemanja zaslužnih SKOJ-evcev v Partijo se še danes občuti.

Danes v železarni ni več obrata, kjer ne bi bilo partijske organizacije. Od konca leta 1945 se je Partija v železarni močno okrepila. Članstvo je naraslo za 270%, zagotovila si je vodilno vlogo v sindikalnih organizacijah.

V diskusiji so tovariši razpravljali še o raznih problemih v železarni, največ pa je bilo povdaranja o potrebi ideološke izgradnje članstva, nadalje o sprejemanju novih zaslužnih delavcev in čiščenju partijskih vrst, o preskrbi in prehrani delavstva, o vzgoji novih strokovnih kadrov itd.

Na podlagi diskusije so sprejeli več sklepov, med njimi sklep za sistematični študij, ki ga bodo organizirali po vseh celicah. Za doseg tega cilja bodo organizirali študijske krožke in aktiv predavateljev. Nenehno bodo vršili nabor v Partijo iz vrst SKOJ-a in ostalih poštvrtovalnih ter predanih delavcev — članov sindikata. Obenem bodo vodili neizprosno borbo proti socialdemokratskim tendencam v Partiji in jo čistili vseh oportunističnih elementov. Nadalje bodo posvečali posebno pažnjo strokovnemu dvigu članov ter skrbeli za čim boljše, čim hitrejšo in pravilno preskrbo delavstva. Poživili bodo v osnovnih partijskih organizacijah tekmovanje, ki ga je napovedal biro mehanične delavnice v čast II. kongresa KPS vsem celicam v železarni.

Ob koncu zasedanja so zbrani delegati poslali resolucije CK KPJ in CK KPS ter tovarišu Titu.

Končno bi bilo, po mnenju tov. Pretnarja, koristno in zaželeno, da bi se osnoval centralni arhiv za vse predloge in izdelave novatorjev in racionalizatorjev, ki bi bili v pogled vsem, ki se pečajo s tem. Tako se ne bi dogodili slučaj, da bi se v kakoli tovarni kdo mučil s stvarjo, ki jo je mogoče že nekdo drugi izdelal. Ali pa kje drugje potrebujejo take stvari, ki pa jih v tisti tovarni, kjer so bile izdelane, ne rabijo itd.

V Železarni na Jesenicah je bilo do sedaj sprejetih 460 predlogov od tega je bilo 315 izvedenih. Delavci so prispevali 75% predlogov in nameščenici 25%. Ti predlogi nudijo visoke prihranke in mnoge socialne izboljšave v železarni, za kar pa so bili predlagatelji malo nagrajeni. Od skupne vsote prihrankov, ki jih nudijo ta dela v enem letu, so prejeli novatorji in racionalizatorji le okoli 3%, kar ni v skladu s socialističnim nagrajevanjem in lahko resnično škodi napredku naše tehnike.

Jesensko setev moramo izvršiti pravočasno

Pospravljanje krompirja zaradi izredno lepega vremena in ugodnih prilik hitro napreduje in je v zaključni fazi! Ko še nekateri kopljejo in pospravljajo zadnji krompir, že drugi pridno orjejo in pripravljajo zemljo in takoj izvajajo setev.

V gornjesavski dolini so že skoraj posejali vse površine, ki so po setvenem planu namenjene za rž, za to kulturo! Lepo iznikle parcelice rži s svojo vijoličasto barvo prikazujejo pridnost in marljivost našega gornjesavskega kmeta, ki se zaveda, da je še danes preskrba ena od najosnovnejših proizvodnih nalog, da je zato treba setev čim prej izvršiti, da bo žetev sigurna! Tudi v bohinjskem kotu na Koprivniku in na Gorjušah je setev rži v glavnem zaključena.

V ravninskem — žitorodnem predelu je setev ozim in v teku. Setev ozimne pšenice se zaključuje, setev oz. rži in ječmena pa je v začetni fazi.

Za pravilno setev in izpolnitve setvenega plana je naša ljudska oblast priskočila na pomoč! V ta namen so bili predhodno izvedene vse priprave. Pri kmetijskem odseku OLO-a Jesenice je bila ustanovljena okrajna setvena komisija. Naloga iste je bila izdelati setvene plane za KLO-je, izvesti organizacijske priprave za setev in preskrbeti našega kmeta z dobrim semenom. Na iniciativo iste je bilo iz domačih virov odkupljeno 7.000 kg najboljših semen ozimnih žit vseh vrst. Ta so bila s selektorjem očiščena in razkužena. Ta semena so bila pod ugodnimi pogoji v zameno 1:1 dodeljena kmetovalcem. Razen tega je Ministrstvo za kmetijstvo LRS, uprava za semensko službo dodelila

PRED I. KONGRESOM ESJ Mladina v Mostah se zaveda sprejetih obveznosti

Mladinske prostovoljne delovne brigade hidrocentrale v Mostah izpolnjujejo obveznosti, ki so jih sprejeli na čast I. kongresa Enotnih sindikatov Jugoslavije. Njihova visoka politična in delovna zavest se odraža tudi pri njihovem težkem dnevnem delu. Mnogi med njimi so udarniki, nekateri celo dvakratni. Dosti je tudi mladincev, ki nosijo udarniške značke mladinskih prog. Dnevno se borijo za prekoračenje norm in obveznosti.

V nedeljo so ponovno izvedli prostovoljno delo v počitniškem domu Franceta Rozmana v Martuljku. Sodelovalo je 51 mladine. Delali so na izkopu odvodnih kanalov, da bi bil dom lahko tudi pozimi na razpolago oddiha potrebnim članom sindikalnih podružnic. Nekateri pa so preurejevali prostor pred domom. Na delo so se pripeljali z zastavami, veselo prepevajoč ob zvokih harmonike. Že v prvih dveh urah je bilo zasutih 35 m³ gramoza, katero delo je opravila 1. brigada, v kateri je tudi precej mladink. 11. brigada je delala na izkopu odvodnega kanala in ribnika. Do 12. ure so izkopali 45 m³ gramoza in zemlje. Opoldne so z delom prenehali. Po kosilu so se zabavali s košarko, namiznim tenisem, bilijardom, pa tudi zavrteli so se in s tem pokazali, da jim je delo v veselje in ponos.

OBVESTILO UČENCEM V GOSPODARSTVU
Okrajni ljudski odbor, odsek za delo, obvešča učence v gospodarstvu, zaposlene v območju okraja Jesenice, katerim je potekla učna doba, odnosno jim poteče do 15. novembra 1948, ali pa smatrajo, da so iz kakršnihkoli vzrokov upravičeni polagati strokovni izpit, da se prijavijo in sicer:

1. Prijave za polaganje strokovnega izpita učencev, katerim do 15. novembra poteče učna doba, je vložiti odseku za delo do 15. oktobra 1948.

2. Prijave za predčasno polaganje strokovnega izpita je vložiti do 10. oktobra 1948. Sem spadajo tudi tisti učenci v gospodarstvu, katerim je učna doba že potekla, nimajo zadostne strokovno-šolske izobrazbe.

3. Tiskovine za prijavo k strokovnemu izpitu, kakor tudi vsa tozadevna pojasnila, daje odsek za delo OLO Jesenice. Po navedenih datumih došle prijave se ne bodo upoštevale za polaganje strokovnega izpita v mesecu oktobru 1948.

OBVESTILO

Rentgenski pregledi v protituberkuloznem disperzerju na Jesenicah se ne bodo vršili v mesecu oktobru.

Disperzer v Kranju posluje vsak ponedeljek od 15. do 18. ure in vsak četrtek od 8. do 11. ure.

RAZVELJAVLJAM

izgubljene izkaznice OF na ime Lužnik Marija, Lužnik Ivan in Brejc Marija, Selo štev. 19, p. Žirovnica.

6.000 kg elitnega semena, ozimin vseh vrst iz drž. posestev. Ta semena so pod istimi pogoji, kakor prejšnja razdelili kmetovalcem za jesensko setev na področju KLO-a Žirovnica in Lesce.

Setev elitnih semen dodeljenega iz drž. posestev se izvaja z sejalnimi stroji! Pri organizaciji iste se je najlepše izkazala Kmet. zadruga v Žirovnici.

Za zbiranje, čiščenje, razkuževanje in razdeljevanje semen kmetovalcem so pokazale največ zanimanja Kmetijska zadruga Radovljica, Žirovnica in Lesce. Največ organizacijskih sposobnosti pri tem pa sta pokazala tov. Grošelj Franc, semonar Kmetijske zadruge Radovljica in tov. Matič Egidij, poslovodja Kmetijske zadruge Žirovnica.

Večina Kmetijskih zadrug in KLO-jev se v polni meri zaveda pomena dobre izvedbe jesenske setve in za izvedbo jesenskega setvenega plana. Zato z vsemi svojimi silami pomagajo pri istem in vodijo vso brigo za doseg postavljenih nalog! Nekaj pa je vendar še zmeraj takih zadrug in KLO-jev, katerih zadolženi funkcionarji se premalo zavedajo postavljenih nalog in odgovornosti pred ljudstvom, ki se zelo malo ali pa sploh ne zanimajo za dobro izvršitev jesenske setve! Isti niso posvetili nobenega zanimanja za zbiranje naročil za semenska žita! Ravno tako sedaj se ne zanimajo za samo setev! Nimajo setvenih komisij, niti ustvarjene evidence o poteku same setve! Odkrito pa povemo takim, da ne bodo ovirali poleta naših delovnih množic za izvedbo setvenega plana, s tem tudi izvajanje našega petletnega plana in zato bodo tudi prejeli svoje „plačilo“.

Razprava proti škodljivcem ljudskega premoženja

dr. Trofeniku in soobtožencem pred Okrajnim ljudskim sodiščem na Jesenicah

V torek, dne 28. septembra 1948 se je pred senatom okrajnega ljudskega sodišča na Jesenicah začela kazenska razprava proti dr. Trofeniku Rudolfu, Čebulju Jožetu, dr. Zalokarju Vinku, Brems Stanislavi iz Jesenic in Zupan Igorju iz Zasipa pri Bledu. Razprava, ki je bila javna, se je vršila v veliki dvorani Fizikturnega doma na Jesenicah. Prebivalstvo, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotička, je napeto poslušalo čitanje in utemeljitev obširne obtožnice, ki jo je zoper navedene obtožence dvignilo javno tožilstvo. Obtoženi so: (Zaradi pomanjkanja prostora objavljamo potek razprave v izveščku):

1. **Dr. Trofenik Rudolf**, rojen 11. aprila 1911 v Studencih pri Mariboru, poročen, bivši docent pravne fakultete v Ljubljani (na razpravi je obtoženec navedel kot poklic pisarniška moč z mesečnim zaslužkom 2.800 din, kar je povzročilo buren smeh), brez premoženja, je obtožen, da se je bavil s špekulacijo in nedovoljeno trgovino šivalnih in pisalnih strojev, tehnicami in jedilnim priborom, katere predmete je prodajal po pretirano visokih cenah mestnim podjetjem na Jesenicah ter pri tem v kratki dobi zaslužil nad 100.000 dinarjev. Od tega zaslužka ni plačal niti dinarja davka. Pri tem se je posluževal ponarejanja in falzificiranja raznih listin in računov. Zagrešil je tedaj kaznjivo dejanje zaradi nedovoljene trgovine, gospodarske sabotaže in falzifikacije listin in utajitve davkov.

2. **Čebulj Jože**, rojen 15. 3. 1900 na Jesenicah, poročen, po poklicu komercialist, glavni knjigovodja mestnih podjetij z mesečnimi prejemki 6.000 din je obtožen raznih špekulacij in skrajno malomarnega poslovanja. Revizija je ob preiskavi našla 288 neporavnanih računov iz leta 1947 v skupni svoti nad 3.600.000 din in znašajo samo obresti do julija 1948 okrog 53.000 din. Nadalje je direktiji mestnih podjetij prodal več vrst kartotek in pri tem neupravičeno spravil v svoj žep „zaslužek“ okrog 24.000 din. Bavil se se je s prodajo praškov in ni plačal od zaslužka nobenega davka. Kot glavni knjigovodja je vedel za umazane posle dr. Trofenika in je dopustil, da se je dr. Trofenik na škodo mestnih podjetij okoristil z nad 100.000 din. Vedel je tudi za ponarejanje listin in računov s strani dr. Trofenika in soobtožene Bremčeve, dalje je vedel za nedovoljeno trgovino s krami, vozmi in konji, ki jih je soobtoženi Zupan

Igor prodajal mestnim podjetjem. Obtožnica ga dolži tedaj skrajno malomarnega varstva ljudskega premoženja, nedovoljene trgovine, gospodarske sabotaže in utajitve davkov.

3. **Dr. Zalokar Vinko**, rojen 29. januarja 1910. v Logu pri Ljubljani, poročen, po poklicu pravni referent, uslužben kot direktor mestnih podjetij na Jesenicah z mesečnimi prejemki 5.600 din, je obtožen, da je s svojim malomarnim poslovanjem in nezadostnim nadzorom skriv špekulacij in malverzacij soobtožencev, zlasti je vzpodbujal dr. Trofenika k nedovoljeni trgovini šivalnih strojev, češ da se mu kot brezposelnemu nudi prilika zaslužka. Podpisoval je izplačilne naloge za dr. Trofenikove račune, čeprav je vedel, da so falzificirani. Obtožnica mu tudi očita, da je z njegovo vednostjo soobtoženi Zupan Igor prodal star vprežni voz, ki ga je kupil za 5.000 din, mestnim podjetjem za 15.000 din.

4. **Bremc Stanislava**, rojena 1. aprila 1908, ločenka, brez premoženja, knjigovodkinja mestnih podjetij MLO Jesenice z mesečnimi prejemki din 4.500, je obtožena, da se je kot uslužbenka mestnih podjetij bavila z nedovoljeno trgovino in ponarejanjem listin. Mestnim podjetjem odnosno dr. Trofeniku je dobavila tri trgovske tehnice in in ponaredila račun izmišljenega dobavitelja iz Zagreba.

5. **Zupan Igor**, rojen 21. maja 1901 na Blejski Dobravi, sedaj posestnik in gostilničar v Zasipu pri Bledu, je obtožen, da se je bavil z nedovoljeno trgovino s tem, da je mestnim podjetjem na Jesenicah prodal star vprežen voz za ceno 15.000 din, za katerega pa je sam plačal le 5.000 din. Dalje je mestnim podjetjem na nedovoljen način prodal tri krave, konja ter konjsko opremo, pri čemur je zaslužil pretirano visoke zneske.

Po prečitaniu in utemeljitvi obtožnice je predsednik senata odredil zasliševanje obtožencev. Na predlog javnega tožilca so bili obtoženci zaslišani posamično. Obtoženi dr. Trofenik je temu ugovarjal, češ bilo bi bolje, da so vsi obtoženci stalno navzoči. Sodišče temu predlogu ni ugodilo (aplavz v dvorani). Ko so se ostali obtoženci in številne priče umaknile iz sodne dvorane, je bil kot prvi zaslišan dr. Trofenik.

Zasliševanje obtoženega dr. Trofenika

Na vprašanje predsednika sodnega senata, ali se čuti krivega, je obtoženec zahteval začasno prekinitev razprave, da bi se mogel pogovoriti s svojim zagovornikom. Predsednik mu je predočil, da je bil pravočasno opozorjen, da ima možnost imenovati zagovornika, vendar obtoženec tega do zadnjega ni storil. Ker je bil obtoženec predlog zavrnjen (aplavz), je drzno izjavil, da na vprašanja sploh ne bo odgovarjal.

Predsednik: Ponavljam vprašanje, ali se čutite krivega?

Obtoženec: Nisem kriv glede vseh očitanih dejanj (navaja gotove točke obtožnice). V ostalem pa sem kriv, vendar to ni špekulacija, ampak nedovoljena trgovina. Tudi ne smatram ponarejanje računov kot falzifikat, ampak kot zlorabo podpisov.

Preds.: V preiskavi ste izjavili, da ste kupili pisalni stroj „Olimpia“ za 14.000 din, prodali pa za ...?

Obt.: Se ne spominjam. (Smeh v dvorani.)

V nadaljevanju zaslišanja obtoženec prizna, da je kupil od Klipsteterja v Mariboru dva pisalna stroja: enega za 23.500 din, ki ga je prodal mestnim podjetjem Jesenice za 26.000, drugega pa je kupil za 19.000 din in prodal za 21.000 din. Enake mastne zaslužke je obtoženec na lahek način jemal pri vseh kupčijah. Tako je „zaslužil“ s prodajo raznih šivalnih in pisalnih strojev ter trgovskih tehnic po 6000, 5500, 1500, 500, 1800, 7800, 5500, 7000, 11000, 2400, 800, 6000 itd. itd. Skupna vsota znaša nad 100.000 din.

Obt.: Smatram, da tak posel ni špekulacija, ampak nedovoljena trgovina.

Javni tožilec: Nastopili ste kot posrednik in zaslužili bajne vsote. To je špekulacija! (Aplavz v dvorani.)

Glede ponarejanja podpisov izjavlja obtoženec: Priznam, da sem neke račune sam napisal in podpisal Hladeta iz Ljubljane, vendar to ni falzifikacija, ampak zloraba podpisa. (Smeh v dvorani.) Od Hladeta nisem zahteval računa, ker so se posli vršili neposredno med Hladetom in Čelesnikom, poslovojem krojaških podjetij MLO Jesenice. Javni tožilec obtožencu predoči Čelesnikovo izjavo, nakar obtoženec odgovori, da bo o tej stvari govoril šele po zaslišanju s Hladetom.

Javni tožilec: Ali so to vaša pisma?

Obtoženec: Da.

Javni tožilec: Kaj piše v njih?

Obtoženec: Se ne spominjam. (Smeh v dvorani.)

Javni tožilec: Vam bom pa jaz povedal: Ta pisma ste pisali Hladetu iz zapora, kjer mu naročate, da naj prekliče in spremeni svojo izjavo, ker gredo cene za stroje navzkriž. Nagovarjali ste pričo h krivemu pričevanju!

Obtoženec: Nisem nagovarjal, ampak svetoval. (Smeh v dvorani.)

Tož.: Zakaj se niste lotili poštenega dela? Ali lahko danes vsak dobi službo?

Obt.: Nisem mogel dobiti primerne. Iskal sem službo pravnika, pa je nisem dobil.

Tož.: Pošteno delo bi lahko dobili! (Aplavz.)

V nadaljnjem zaslišanju obtoženec prizna, da je ponaredil podpis svoje žene in pojasni, kako je prišel v stik s MLO Jesenice. Pravi, da je v začetku leta 1946 prišel v stik s soobtoženim dr. Zalokarjem, ki mu je pripovedoval, da bodo mestna podjetja rabila razne vrste stroje. Dogovoril se je s Skrlj Francom, predsednikom MLO. Takrat je bil dr. Zalokar še administrativni uradnik MLO-ja. Obtoženec zatrjuje: Če Skrlj ne bi pristal, jaz nabavk ne bi izvršil. Jaz se teh poslov sploh ne bi lotil, če bi ne imel politične zaslonbe pri poli-

tičnem vodstvu mestnih podjetij, zlasti pri tov. Skrlju. Vse poslovanje odnosno prodajo strojev mestnim podjetjem pa sem izvršil v času, ko sta bila dr. Zalokar in Čebulj že tam nameščena.

Preds.: Ali sta dr. Zalokar in Čebulj vedela za falzifikacije podpisov?

Obt.: Če sta vedela, ne vem. Račune pa sem pisal v pisarni MLO-ja.

Preds.: Kaj še lahko navedete v svojo obrambo?

Obt.: Predvsem svoj težak ekonomski položaj. K prodaji strojev sem bil tudi pozvan od mestnega ljudskega odbora. Prejel sem od Ramovša Mirka iz direktije mestnih podjetij pooblastilo za nakup pisalnih strojev. Sicer ne za količino, ampak splošno. Zaslužek ni bil dogovorjen, niti v procentih, še manj pa plača. Poleg svoje družine preživljam še svojo mater, ki je bolna že od leta 1932.

Na vprašanje tožilca obtoženec še prizna, da je sklepal pravne posle šele potem, ko je kupčijo s prodajalcem že sklenil. Prav to pa dokazuje njegovo krivdo glede očitanih dejanj, ker je napram mestnim podjetjem nastopal kot samostojen prodajalec.

ZASLIŠEVANJE PRIČ

Ker se priča **Hlade Mihael** iz Ljubljane pozivu sodišča ni odzval, je bila prečitana njegova izjava o zaslišanju. Hlade v tej izjavi med drugim trdi, da so njegovi podpisi falzificirani in računi ponarejeni in da si ni predstavljal, da je dr. Trofenik tak clovek.

Priča **Čelesnik Alojz** z Jesenic pove, da je bil z dr. Trofenikom dvakrat v Ljubljani pri Hladetu in da je nastopal samo kot strokovnjak. Kot tak je določil samo približno vrednost šivalnih strojev, končno ceno pa je določil dr. Trofenik. Nad krojaškimi podjetji ni bilo resne kontrole s strani direktije, niti s strani MLO-ja. Finančno stanje priči ni znano, ker so vodili knjigovodstvo v centrali.

Popoldne ob 3. uri se je razprava nadaljevala. Priča **Trofenik Fanika**, žena obtoženega, se odpove pričevanju.

Priča **Klipsteter iz Maribora** vztraja na tem, da je dr. Trofeniku prodal samo en pisalni stroj, tudi zanika kupčijo za tri metre blaga, o katerem je trdil dr. Trofenik. Iz izjave te priče je razvidno, da je dr. Trofenik ponaredil tudi podpis Klipsteterja, ker trdi da je od njega kupil dva stroja. Ob soočenju vztrajata vsak pri svoji izjavi.

Sodišče je zaslišalo še izvedenca **Grinfelda Leopolda**, ki ga je predlagal obtoženi dr. Trofenik. Ta je izpovedal, da je cena že rabljenih pisalnih strojev od 12 do 18.000 din. Javni tožilec je ugotovil, da se dr. Trofenik ni držal predpisanih cen. „Ni pa toliko važna prodajna cena, važna je razlika med nabavno in prodajno ceno, katero razliko si je neupravičeno prillašal obtoženec“, je zaključil tožilec.

Zasliševanje obtoženega Čebulja Jožeta

Javni tožilec: Revizija je našla v predalu vaše mize 288 neporavnanih računov v skupnem znesku nad 3.600.000 din. Zakaj jih niste vknjižili?

Obtoženec: Smo bili vedno v zaostanku zaradi nezadostnih prostorov, slabe organizacije in ne sposobnosti osebja.

Predsednik: Knjigovodkinje so zahtevale od vas račune za vknjiževanje, vi pa jih niste hoteli dati. Zaradi tega so jih same jemale iz predala in knjižile.

Javni tožilec: Ste se zavedali posledic zaradi tega, ker računi niso bili vknjiženi?

Obt.: Nisem imel časa.

Javni tož.: Niste imeli časa za knjiženje, ampak ste imeli čas za opravljanje poslov, ki so vam prinašali osebne koristi! (Aplavz v dvorani.)

Obtoženec predlaga, da se zasliši izvedenec glede zamudnih obresti in medsebojnega plačevanja med podjetji.

Javni tož.: Revizija ministrstva za finance je ugotovila, da so bile urgence za nad 3.500.000 din utemeljene in da nobena vaša bilanca ni bila pravilna. Vi pa trdite, da ste nenadomestljiv strokovnjak. (Nadaljevanje na četrti strani)

Razprava proti dr. Trofeniku in soobtožencem na Jesenicah

(Nadaljevanje s tretje strani)

ZASLIŠEVANJE OBTOŽENEGA ČEBULJA

Obt.: Račune nismo mogli poravnati zaradi tega, ker smo bili brez finančnih obratnih sredstev.

Javni tož.: Ste bili kdaj opozorjeni na nerednosti?

Obt.: Opozoril me je soobtoženi dr. Zalokar in Škrlj, kateremu je povedala Tavš Simona.

Javni tožilec: Vi pa ste odgovorili, da naj se gredo preje v trgovino učiti. To dokazuje vaše odnose do souslužbenec!

Javni tož.: Priča Tavš Simona je pri zaslišanju izpovedala, da ste zadrževali račune, da vas je morala mnogokrat prositi in skrivaj jemati račune iz vašega predala, da je mogla delati.

Preds.: Iz blagajniških knjig je razvidno, da ste vi prodali mestnim podjetjem 5.500 blagajniških dnevnikov po 5.— din, 19.050 kontnih listov po 3.— din in 1760 evidenčnih kartonov po 6.— din. Kupili pa ste dnevnik po 1.01 din, kontne liste po 0.77 din in ev. kartone po 1.46 din. Pojasnite nam, zakaj je razlika med kupno in prodajno ceno?

Obtoženec na vprašanje predsednika senata ne more odgovoriti in se na vse načine izvija, češ da je kartoteko kupil še v prvi polovici 1947. leta.

Javni tož.: Kako, da je kontrola našla manjše število kartoteke, kot pa je bilo vknjiženo?

Preds.: V preiskavi ste izjavili: Del kartoteke sem odstopil Železarni Jesenice, mestnim podjetjem v Radovljici in opekarni Bobovk pri Kranju.

Javni tož.: Ste nastopali pri tem kot prodajalec vi ali MLO?

Obt.: Se ne spominjam. (Smeh v dvorani.) Predsednik čita izjavo opekarne Bobovk: Smo dolžni Čebulju ... itd.

Javni tož.: Kdo je bil torej dobavitelj?

Obt.: To ni važno. (Smeh v dvorani.)

Preds.: Zakaj razlika v ceni kartoteke?

Obtoženec tudi zdaj tega ne more pojasniti.

Javni tož.: V knjigah ni nikjer zabeleženo, da bi mestna podjetja odstopila železarni, Radovljici in Bobovku kako kartoteko. Zakaj ste nastopali kot dobavitelj sam?

Obt.: Ker je bila pri nas taka praksa. (Smeh v dvorani.)

Po nekaj minutnem odmoru se je zasliševanje obtoženega Čebulja Jožeta nadaljevalo.

Preds.: Ste izdelovali nek varilni prašek za cev in ga prodali okrog 100 kg, za kar pa niste plačali nobenega davka, ker zaslužka niste prijavili?

Obt.: Priznam.

Javni tož.: Tudi v času, ko ste bili glavni knjigovodja mestnih podjetij?

Obt.: Tudi.

Javni tož.: Preje pa ste izjavili, da niste imeli časa niti za knjiženje računov. (Obtoženec molči.)

Preds.: Za knjiženje ni bilo časa, ker je bilo knjigovodstvo za vas postranska služba!

Glede jedilnega pribora, dobavljenega hotelu „Korotan“, je obtoženi Čebulj priznal, da je bil navzoč, ko sta soobtožena Brenc Stanislava in dr. Trofenik falzificirala račun in podpisala neko teto ali znanko iz Zagreba.

Preds.: Kaj je bila vaša naloga v tem slučaju kot državnega uslužbenca?

Obt.: Račun sem dal vknjižiti.

Preds.: Pravilno pa bi morali zadevo prijaviti ljudski oblasti!

Javni tož.: Ste kdaj kontrolirali mestna gospodarska podjetja?

Obt.: Redkokdaj in še takrat, lahko rečem, polpolovičarsko, ker ni bilo časa.

Razprava je nadalje pokazala, da nosi obtoženi Čebulj vso krivdo tudi za izplačane zneske soobtoženemu dr. Trofeniku, ker je vedel za prekupčevalske in špekulantske posle, s katerimi se je dr. Trofenik okoristil na škodo mestnih podjetij z nad 100.000 din.

Preds.: Imate še kaj povedati v svojo obrambo?

Obt.: Glede dobavljenih šivalnih in pisalnih strojev nisem dvomil v pravilnost računov. Prepričan sem bil, da so od stranke, ki je stroje prodala.

Preds.: Ste se kdaj prepričali o pravilnosti navedenih cen pri prodajalcih?

Obtoženec pravi, da ne. Verjel je dr. Trofeniku. S tem je bilo zaslišanje obtoženega Čebulja končano.

Zasliševanje obtoženega dr. Zalokarja Vinka

Preds.: Ste podpisali račune, ki so falzificirani? Obtoženec: Kot direktor mestnih podjetij sem bil upravičen podpisovati izplačilne naloge.

Preds.: Ste bili navzoči, ko so se računi podpisovali?

Obtoženec to zanika. Javni tož.: Kaj pa kupčija pisalnega stroja pri Klipšteterju v Mariboru?

Obt.: Soobtoženi dr. Trofenik je tam kupil nek pisalni stroj za 19.000 din in ga nato prodal mestnim podjetjem za 21.000 din, tako da je zaslužil 2.000 din.

Javni tožilec: Smatrate to za pravilno?

Obtoženec molči.

Javni tož.: Pojasnite, ali je prav, da je soobtoženi dr. Trofenik na tako lahek način zaslužil 2.000 din? Zakaj ste pristali na to?

Obt.: Račun sem podpisal samo formalno.

Na vprašanje predsednika senata nato obtoženec pojasnjuje svojo zvezo glede nabavk šivalnih in pisalnih strojev. Leta 1947. je dr. Trofeniku svetoval, da bi dobavljal mestnim podjetjem stroje in na ta način kot brezposelni kaj zaslužil.

Javni tož.: Vi ste bili direktor mestnih gospodarskih podjetij, pa ste v naše socialistično gospodarstvo uvajali posredništvo. Dovoljevali ste, da je brez truda prejemal masne zneske človek, ki se je izogibal poštenega dela.

V nadaljnjem zagovoru obtoženi dr. Zalokar vali krivdo na mestni ljudski odbor, češ da ni poslušal njegovih nasvetov in se držal navodil.

Javni tož.: Ali ste vedeli, da stotine računov ni vknjiženih?

Obt.: Sem vedel.

Javni tož.: In kaj ste ukrenili? Kakšne so bile posledice?

Obt.: Ja, vedel sem, da tečejo obresti od neplačanih računov in sem opozarjal na točnost plačil.

Javni tož.: Soobtoženi Čebulj trdi, da ni bilo kreditov. Priče pa bodo dokazale, da so bili krediti na razpolago.

Drugi dan razprave

Tudi drugi dan razprave je prebivalstvo Jesenic in okolice do kraja napolnilo dvorano. Zlasti velik naval je bil popoldne, ko so ljudje prosti. Zanimanje za razpravo je od ure do ure naraščalo. V kolikor ljudje niso mogli v dvorano, so razpravi prisostvovali pri zvočnikih, ki so bili montirani na Fizkulturnem domu, v katerem se je vršila razprava in pred Titovim domom.

Ob pol 9. uri je sodni senat s predsednikom tov. Janc Valentinom zasedel svoja mesta. Prav tako javni tožilec in branilec dr. Trofenika.

Razprava se je začela z nadaljevanjem zasliševanja obtoženega dr. Zalokarja Vinka, ki je priznal, da je bil en račun za šivalni stroj, nabavljen pri Hladetu v Ljubljani, falzificiran.

Nato je bila zaslišana obtožena Brenc Stanislava, knjigovodkinja mestnih gospodarskih podjetij.

Zasliševanje obtožene Brenc Stanislave

Predsednik: Priznavate krivdo?

Obtoženka vztraja pri svoji izjavi, ki jo je podala v preiskavi, kjer je priznala krivdo glede nedovoljene trgovine s tehtnicami in ponarejanja podpisov.

Preds.: Ali ste falzificirali podpis na računu za dobavljeni jedilni pribor hotelu „Korotan“ na prigovarjanje soobtoženega dr. Trofenika?

Obtoženka potrdi in še dodaja: Podpis Čebuljeve iz Zagreba sem stavila na račun na zahtevo dr. Trofenika in sicer iz razloga, ker nam je primanjkovalo jedilnega pribora za hotel Korotan. Čebuljevič je izmišljeno ime.

Preds.: Kdo je predlagal, da se stavi izmišljeno ime na račun? Kdo je bil takrat navzoč?

Obt.: V pisarni so bili dr. Trofenik, Čebulj, Zalokar in jaz. Vsi štirje smo ugibali za ime, ker sem jaz za knjiženje rabila prilogo.

Preds.: Kdo je dal pobudo za izmišljeno ime?

Obtoženka nekaj časa molči, nato pa pravi, da je bilo vse skupaj samo šala. (Smeh v dvorani.)

Preds.: Kaj je rekel soobtoženi dr. Zalokar, ko ste mu predložili račun z falzificiranim podpisom?

Preds.: Ste vedeli, da so računi za dobavljene šivalne in pisalne stroje ponarejeni, falzificirani? Obtoženec zanika.

Preds.: Kdo je kupil šivalne stroje pri Hladetu v Ljubljani?

Obt.: Po mojem mnenju je kupil šivalne stroje Čelesnik Alojz kot poslovođa mestne krojaške delavnice.

Preds.: Priča Čelesnik pa trdi, da je bil kupec obtoženi dr. Trofenik.

Razprava je točno pokazala, da je stroje nakupoval obtoženi dr. Trofenik in jih potem s falzificiranimi računi prodajal mestnim podjetjem.

Javni tož.: Zakaj niste sami v imenu mestnih podjetij na Jesenicah izvršili kupčije pisalnega stroja v Mariboru, ali pa n. pr. v Kranju, kjer sta bila skupaj z dr. Trofenikom? Koliko je plačal dr. Trofenik za stroj „Royal“, ki ga je kupil v Kranju in nato prodal mestnim podjetjem?

Obt.: Ta stroj je dr. Trofenik kupil za 12.000 din in ga prodal za 25.000 din. Verjel sem dr. Trofeniku, ki je rekel, da ga je popravilo stroja stalo nad 10.000 din.

Preds.: Zakaj se niste zanimali za popravilo? Obtoženec nekaj časa molči, nato pa prizna, da bi bila njegova dolžnost, da se zanima, koliko je popravilo v resnici stalo.

Glede nakupa treh krav, enega konja in vprežnega voza pri soobtoženemu Zupan Igorju, obtoženec dr. Zalokar prizna očitana dejanja, vendar pa se izgovarja, da je krave in konja nabavil za mestno ekonomijo pri Sv. Križu šele po predhodnem dogovoru s Škrlj Francem, takratnim predsednikom MLO, ki mu je naročil, naj sklene kupčijo. Voz, ki ga je soobtoženi Zupan Igor kupil za 5.000 din, je prodal mestni ekonomiji za 15.000 din. Vse to je dr. Zalokar vedel, prav tako je vedel za špekulantske kupčije s kravami in konjem, podpisoval izplačilne naloge, na podlagi katerih je Zupan Igor prejemal pretirano visoke zneske.

Razprava je bila ob 8. uri zvečer zaključena in se je nadaljevala v sredo, dne 29. septembra ob pol 9. uri zjutraj.

Obtoženka se izmika direktnemu odgovoru. Pravi, da je Čebuljevič slično imenu neke njene znanke v Zagrebu. Izmisli si je ime na prigovarjanje dr. Trofenika. Tudi Čebulj je videl, da sem podpisala račun z lažnim imenom.

Nato dr. Trofenik pojasni, kako je prišlo do nakupa jedilnega pribora in falzifikacije računa: Takratni upravnik hotela Korotan tov. Talar Jože mi je naročil, naj preskrbim jedilni pribor. Nabavil sem ga v Zagrebu in ga oddal nato Talarju. Računa nisem predložil, ker ga Talar ni zahteval. Zato smo v pisarni mestnih podjetij napravili ponarejen račun, da sem prišel do denarja.

Javni tožilec: Zakaj pa niste vzeli pribora nazaj?

Obtoženi dr. Trofenik: Jaz sem hotel denar.

Javni tož.: Ker pribora nikjer ne bi tako slano prodali kot prav mestnim podjetjem na Jesenicah.

Pri tem zaslišanju je tudi obtoženi Čebulj priznal, da je plačal dr. Trofeniku pretirano visoke cene za dobavljene tehtnice in jedilni pribor. Prav tako je razprava pokazala krivdo obtoženke Brenc Stanislave glede nedovoljene trgovine s tehtnicami, kakor tudi glede ponarejanja podpisov.

Kot zadnji je bil zaslišan obtoženi Zupan Igor, posestnik in gostilničar iz Zasipa pri Bledu.

Zasliševanje obtoženega Zupana Igorja iz Zasipa

Na predsednikovo vprašanje, ali se čuti krivega, obtoženec prizna, da je prodal ekonomiji mestnih podjetij vprežni voz za 15.000 din, za katerega pa je sam plačal le 5.000 din in tako zaslužil na nedovoljen način 10.000 din.

Preds.: Kdo je podpisal račun za prodani voz?

Obt.: Račun sem podpisal jaz, vendar pa nisem podpisal svoje ime, temveč ime svoje hčerke Prešern Cilke. Račun pa je izstavil soobtoženi Čebulj Jože v pisarni mestnih podjetij na Jesenicah.

Obtoženi Čebulj Jože prizna, da je račun za voz, krave in konja res izstavil, toda po cenah, ki jih je navedel obtoženi Zupan Igor.

Javni tož.: Čigav je bil voz?

Obt.: Voz je bil moj, denar pa od hčerke. (Smeh v dvorani.)

(Nadaljevanje na 5. strani.)

Razprava proti dr. Trofeniku in soobtožencem na Jesenicah

(Nadaljevanje s 4. strani.)

ZASLIŠEVANJE ZUPAN IGORJA IZ ZASIPA

V teku razprave glede nedovoljenih kupčij s kravami, konji in vozom se je obtoženi Zupan Igor pokazal izredno premeten prekupčevalec, ki ni priznal očitanih dejanj niti takrat, ko mu jih je dokazal predsednik senata odnosno javni tožilec s predloženimi dokumenti in točnimi številkami.

Javni tožilec: Koliko ste prejeli denarja?

Obt.: Najprej 30.000, potem pa še 22.000 din, skupaj 52.000 din.

Javni to.: Zakaj na računih niste podpisali sebe, ampak hčerko?

Obt.: Ker sem denar izročil njej.

Javni tož.: Ali je bila ona lastnik prodanih predmetov?

Obtoženec zanika in prizna, da je pri eni kravi, ki jo je prodal mestni ekonomiji zaslužil 3.000 din.

Javni tož.: Kako ste se spoznali s Čebuljem in dr. Zalokarjem?

Obt.: S Čebuljem leta 1941 v Št. Vidu, z dr. Zalokarjem pa v moji gostilni v Zasipu leta 1947.

Preds.: Zelo mastno ste zaslužili. Za en posredniški posel za kravo 3.000 din!

Obt.: V pisarni mestnih podjetij me ni nihče vprašal za nabavno ceno. Dr. Zalokar mi je še rekel, naj izstavim račun tako, da bodo kriti stroški.

Javni tož.: Naš delavec v tovarni mora delati skoro mesec dni, da zasluži 3.000 din, Vi pa v enem dnevu!

Po kratkem odmoru se je razprava nadaljevala. Javni tožilec se je ponovno obrnil do obtoženega dr. Trofenika, ki je priznal, da je pisal iz zapora svoji ženi pismo, v katerem ji naroča, da proda njegov pisalni stroj znamke „Roma“, da bo imel denar. Prav tako dr. Trofenik prizna, da je v preiskovalnem zaporu napisal neko „pesem“, v kateri med drugim pravi, da „za nas je vino, ženske in ples, s politiko pa se bavi človek-prismuk itd.“

S tem je bilo zasliševanje obtožencev zaključeno in je sodišče prešlo na zaslišanje prič.

V dokaznem postopku je bila v celoti dokazana krivda obtožencev

Kot prva priča je bil zaslišan **Ulčar Vinko**, kovač z Jesenic, ki je glede vprežnega voza, ki ga je obtoženi Zupan Igor prodal mestni ekonomiji pri Sv. Križu sledeče: Po mojem mnenju je bil voz star okrog 30 let. Njegova vrednost bi bila do 3.000 din. Ko sem ga popravil, sem ga cenil največ od 4000 do 5000 din. Povedali pa so mi, da je bil voz prodan k Sv. Križu za 15.000 din. (Poslušalci v dvorani so glasno dajali duška svoji začudenosti in ogorčenosti nad takim razmetavanjem denarja). Priča nadalje pove, da je danes cena novega voza od 12 do 15 tisoč dinarjev.

Javni tožilec vpraša obtoženega Zupana: Koliko je bil star vaš voz?

Obtoženec pravi, da voz sicer ni bil nov, ni pa bil toliko star, kot trdi kovač Ulčar. Vreden je bil najmanj 10.000 din.

Javni tož.: Vi ste prekaljen prekupčevalec in izkoriščevalec. S pomočjo soobtožencev ste hoteli na račun ljudskega premoženja preskrbeti balo svojim hčeram!

PRİČA TAVŠ SIMONA JE DOKAZALA OČITANE NEPRAVILNOSTI V KNJIGOVODSTVU MESTNIH PODJETIJ

Predsednik: Kaj Vam je znano o računih in kdo je stavil na račune klavzule o cenah?

Priča Tavš je med drugim izpovedala: Besedilo na klavzule na račune za dobavljene pisalne in šivalne stroje sta iskala dr. Trofenik in dr. Zalokar, ki je imel uradne liste za cene. Predmetne račune je nosil dr. Trofenik v podpis Rajnerju, večkrat pa tudi dr. Zalokarju. Računi so se pisali v pisarni dr. Zalokarja, pisal pa jih je dr. Trofenik sam. Skupaj sta v uradnem listu iskala cene in stavila tozadevne klavzule na račune.

Nadalje priča Tavš izpove: Čebulj je zadrževal dokumente v svoji miznici pol leta. Zaradi nevknjiženih računov stranke niso dobile denarja, pa tudi mi ne. Čebulja smo večkrat prosili, naj da račune, za katere smo vedeli, da jih ima v predalu svoje mize. On pa se je izgovarjal, da računi niso v redu. Svojo službo je zanemarjal. Včasih je izostal po dva dni, če je popival, ne vem. Mlajšim kadrom Čebulj ni nudil nobene pomoči. Nevknjižene račune je namerno zadrževal v svojem predalu. Znano mi je, da ga je dr. Zalokar večkrat opozarjal na neredno poslovanje, kar pa Čebulj ni upošteval. O dr. Zalokarju je rekel, da naj se gre učiti za vratarja, nato pa za vajenca in trgovca, potem bo šele sposoben za doktorja. (Smeh v dvorani). Dr. Zalokar je nekoč rekel, da zaradi Čebulja ne bo šel v zapor. (Na vprašanje javnega tožilca dr. Zalokar to navedbo potrди). Bilanca, ki jo je postavil Čebulj za leto 1947, je napačna.

Nato je priča Tavš Simona izpovedala, da je Čebulj dobavil mestnim podjetjem MLO Jesenice 5.550 dnevnikov, 19.041 kartotečnih listov in 1760 evidenčnih kartonov. Dejansko pa so pri reviziji našli pri mestnih podjetjih le 2844 dnevnikov, 13.890 kart. listov in 1087 ev. kartonov. Na ta način je primanjkljaja prvih 2705, drugih 5151 in tretjih 673 komadov. Za navedeno kartoteko je bila Čebulju že pred nabavo izplačana akontacija in so bila mestna podjetja obremenjena za vso vsoto, ne pa po faktnem stanju. Primanjkljaj je Čebulj najbrže odstopil drugim podjetjem.

Predsednik pozove obtoženega Čebulja: Pojasnite nam to zadevo!

Čebulj se skuša na razne načine izogibati točnemu pojasnilu.

Javni tožilec: Pojasniti ne morete zato, ker ste primanjkljaj prodal drugim in izkupiček spravili v svoj žep! Priznavate, da ste kartoteko prodali mestnim podjetjem v Radovljici, opekarni Bobovk in industrijskemu magazinu na Jesenicah, vendar pa ta prodaja ni razvidna v bilanci za leto 1947. Torej ste kartoteko dvakrat prodali! (Odločno ugovoritev javnega tožilca je dvorana sprejela z burnim ploskanjem).

Obt. Čebulj: Javni tožilec misli, da gre v moje dobro 149.000 din?

Priča Tavš: Saj tudi gre! (ploskanje). Predsednik senata pozove obtoženega Čebulja k mizi, kjer mu priča Tavš na podlagi dokumentov in vpisov dokazuje resničnost svoje izpovedi. Javni tožilec ponovno očita Čebulju nedovoljene in krivične ogromne zneske. Vmes poseže zagovornik iz Ljubljane in skuša opravičiti Čebulja s tem, da je bila predmetna kartoteka njegov izum, vsled česar je bil upravičen do gotovega zaslužka.

Javni tožilec: Kartoteka ni Čebuljev izum, ampak nemški patent. Čebulj je ljudski škodljivec, ki je živel na račun ljudskega premoženja! (ploskanje v dvorani).

Predsednik senata ugotovi (kar tudi obtoženi Čebulj prizna), da je prejel od mestnih podjetij za nabavljeni kartotečni material 134.760 din v resnici pa je bilo dobavljeno samo za znesek 95.465, razlika tedaj znaša v tem primeru 39.295 din.

Na popoldanski razpravi se je nadaljevalo razpravljanje glede kartoteke. Ugotovilo se je, da je Čebulj zaslužil poleg že navedenih zneskov še znesek 47.022 din in sicer na razliki nabavne in prodajne cene. Dalje je v zvezi s kartotekami zaslužil še zneske 24.165 in 33.021 din, kar mu priča Tavš jasno dokaže na podlagi dokumentov in zapisnikov. Pred jasnimi dokazi končno klone in pripomni, da je „pravi kaos s temi kartotekami“.

Javni tožilec: Čebulj je bil večkrat opozarjan, da naj zadevo spravi v red, pa tega ni storil, kar se je bal, da bi njegove lumparije prišle na dan, ker ni računal, da bo prišel pred ljudsko sodišče. (Ploskanje).

PRİČA SUŠNIK STANA JE DOKAZALA MALOMAREN IN BREZVESTEN ODNOS DO SLUŽBENIH DOLŽNOSTI V RAČUNOVODSTVU MESTNIH PODJETIJ

Priča Sušnik Stana, uslužbenka planske komisije Okrajnega ljudskega odbora je na podlagi uradnih dokumentov in listin pred sodiščem jasno dokazala malomarno poslovanje Čebulja še kot tajnika bivše Obnovitvene zadruge na Jesenicah. Tudi tu so bili odobreni krediti izčrpani šele na pritisk okrajne planske komisije. Še večja brezvestnost pa se je izkazala v računovodstvu mestnih gospodarskih podjetij. Leta 1947 je bilo tem podjetjem odobrenih milijon din obratnih kreditov za 4 večja gospodarska mestna podjetja, dalje 4.100.000 din kredita za kritje investicij, ki so bile izvršene iz lastnih kreditnih sredstev. Ta dejstva dokazujejo, da so povsem neutemeljeni Čebuljevi izgovori, da računov ni mogel poravnati, ker ni bilo kreditov.

Poodbitvi kreditov je okrajna planska komisija pisмено in telefonično urgirala predložitev računov. Čebulj pa je vedno odgovarjal, da bo zadevo „uredil jutri“, minevali pa so tedni in meseci. Okrajni ljudski odbor je celo zagrozil, da bo stvar prijavil javnemu tožilstvu. Tudi zagovor Čebulja na nesposobnost strokovnega kadra ne drži, ker se je zadeva z nepravilnimi računi po njegovi aretaciji uredila v par dneh.

Predsednik obtoženemu Čebulju: Ste bili kdaj opozorjeni na nerednosti?

Obt.: Sem bil.

Javni tož.: Ali so bila obratna sredstva na razpolago?

Obt.: Sredstva so bila v Narodni banki.

Javni to.: Vam je bilo nakazanih 4.100.00 din?

Obt.: Da.

Javni tožilec: Zakaj niste poravnali računov?

Čebulj nato vprašanje ni dal jasnega odgovora in se izgovarjal na vse mogoče vzroke, ki pa so vsi po priči Sušnik Stani izkazali kot popolnoma neutemeljeni.

NADALJNE ZASLIŠEVANJE PRİČ

Priča **Klinar Jože**, upravnik mestne ekonomije, je pojasnil sodišču kupčije glede krav, konja in vprežnega voza. Izpovedal je, da je te kupčije sklepal obtoženi dr. Zalokar. Od soobtoženega Zupana Igorja je najprej kupil konja za 28.000 din. Priči Klinarju ta konj ni bil všeč, zato ga je dr. Zalokar prodal naprej za 30.000 din. Od Zupana je nato kupil drugo kobilo, za katero je v mestnem računovodstvu predložil račun za 35.000. Priča nadalje izpove, da je ceno za nabavljeni vprežni voz v znesku 15.000 din potrdil dr. Zalokar. Ker sta v tej zadevi hotela obtožena Zupan Igor in dr. Zalokar zvaliti svojo krivdo na ramena priče Klinarja Jožeta, je ta še povedal, da je glede voza povedal tudi Škrlju Francu kot predsedniku MLO, ker se mu je zdela cena previsoka.

Zanimivo pri vsem tem pa je to, da je pri kupčijah za konje, krave, vprežni voz in konjsko opremo nepojasnjeno, kdo si je prisvojil din 1000, ki jih izkazujejo blagajniške knjige. V stvar so zapleteni Zupan, dr. Zalokar in Čebulj, ki pa vsi tajijo prejem tega zneska.

Priča **Čufar Dore** ni izpovedal nič bistvenega, **Prešern Cilka**, hčerka obtoženega Zupana, pa se je odpovedala pričevanju.

Nato je bil zaslišan kot izvedenec **Knez Zdenko** iz Ljubljane, ki ga je predlagal obtoženi Čebulj Jože glede računovodstvenega poslovanja. Izpovedal je, da glede poslovanja in urgenc neplačanih računov ne more podati izvedeniškega mnenja, ker tega poslovanja ne pozna.

Priča **Urbanc Ljudmila**, bivša uslužbenka obnovitvene zadruge na Jesenicah je izpovedala, da ji je Čebulj kot tajnik leta 1946 izplačeval honorar v znesku 3.000 din mesečno, od katerega zneska ji je Čebulj odračunaval davek in prispevke za socialno zavarovanje.

Predsednik Čebulju: Ste odvedli odtegljaje?

Čebulj: Se ne spominjam.

Predsednik: Spravili ste jih v svoj žep!

Čebulj: Če sem jih, sem jih pripravljen še plačati.

Javni tožilec: Preje ste izkoriščali privatnike, zdaj pa državna podjetja!

Kot zadnji je bil zaslišan kot priča **Škrlj Franc**, bivši predsednik mestnega ljudskega odbora na Jesenicah.

IZ ZASLIŠEVANJA PRİČE ŠKRLJÁ FRANCA

Predsednik: Vam je kaj znano o nakupu nekega voza?

Škrlj: Obvestil me je upravnik mestne ekonomije Klinar Jože par dni po nakupu in rekel, da je voz stal 15.000, čeprav je po njegovem mnenju vreden le kakih 8.000 din. Klinarju sem naročil, da gre v Gorje in se zanima, zakaj je voz tako drag. Isto sem naročil glede kupljenih krav. Klinar mojega naročila ni takoj izvršil in ko mi je sporočil, da se za celo zadevo ni zanimal, sem takoj napravil prijavo notranjemu odseku na Jesenicah.

Javni tož.: Ste vi dr. Zalokarja klicali na odgovor?

Škrlj: Ne.

Javni tož.: Zakaj ne?

Škrlj na to vprašanje ni dal pozitivnega odgovora.

Javni tož.: Zadeva se je vlekla cele tri mesece! (Nadaljevanje na 6. strani.)

Razprava proti dr. Trofeniku in soobtožencem na Jesenicah

(Nadaljevanje s 5. strani)

Z ZASLIŠANJA PRIČE ŠKRLJ FRANCA

Predsednik: Voz je bil kupljen za 5.000 din, vam pa prodan za 15.000 din.

Javni tož.: Znan vam je potek dosedanje razprave. Kaj bi se zgodilo na škodo splošnega premoženja, če današnji obtoženci ne bi bili aretirani? Kaj ste ukrenili zoper dr. Zalokarja kot njegov predstojnik? Nič! Ali niste bili na čistem?

Škrlj: Vedno sem vsakega klical na odgovor.

Javni tož.: Tudi dr. Zalokarja?

Škrlj: Ne. Čakal sem, da bi se zadeva razčistila.

Javni tož.: Takoj bi morali udariti! Ali je res?

Škrlj: Res, bila je špekulacija.

Javni tož.: In vi niste prijavili!

Škrlj: Morda sumite, da sem tudi jaz kaj kriv?

Javni tož.: Imeli ste malomaren odnos do ljudi, da so lahko delali lumparije.

Predsednik: Obtoženi dr. Trofenik je na razpravi izjavil sledeče: (Čita izjavo, ki jo je podal včeraj dr. Trofenik o nakupu šivalnih in pisalnih strojev in med drugim rekel, da se teh poslov nikdar ne bi lotil, če ne bi užival zaščite političnega vodstva mestnega odbora odnosno Škrlja Franca, ki mu je odobril za nakup strojev akontacijo 40 tisoč din.) Odgovorite na to izjavo!

Škrlj: Odločno zavračam trditve dr. Trofenika, da bi se jaz kdaj z njim dogovoril, odnosno mu dal pooblastilo za nakup šivalnih strojev. Spominjam pa se, da mi je obtoženi Čebulj spomladi rekel, da rabijo pisalne stroje, ki jih je tudi kupil in me naknadno obvestil, da jih je kupil od dr. Trofenika.

Obtoženi dr. Trofenik pa je izpovedal, da bi Škrlju moralo biti jasno, da bo stroje dobavljal on, ker je stalno prihajal na MLO. Izjavil je: Zadnji sestanek s Škrljem sem imel 1. 3. 1948. Blagajničarki Čebulj Anici je dal nalog, da izstavi ček za cca 43.000 din. Sicer se je sprva branil in se skliceval na predpise o državnem računovodstvu. Dalje mi je prav dobro znano, da so se pri nabavkah strojev stalno obračali na predsednika Škrlja, kateri je nakup odobril, saj je še dne 22. 5. 1948. stavil na ček svoj podpis, kar potrjuje, da se je s cenami strinjal. Pozno v jeseni ali zgodnji zimi leta 1947. sem srečal Škrlja na Gosposvetski cesti na Jesenicah, ki mi je dejal: Pojdi kamor hočeš in nabavi pisalne trakove. Odvrnil sem mu, da trakov za pisalne stroje ni, da pa lahko odstopim dva svoja.

Javni tožilec dr. Trofeniku: Ali je priča Škrlj vedel, koliko zaslužite?

Obtoženi dr. Trofenik: Ali je Škrlj vedel koliko zaslužim, ne vem, razumljivo pa je, da mora vedeti.

Razprava je bila nato prekinjena in se je nadaljevala ob 8. uri zvečer.

Predsednik: Dr. Trofenik je navedel, da sta imela pogovor o pisalnem stroju.

Škrlj: Res sem naročil dr. Trofeniku, da nabavi pisalni stroj. Pri tem mi je obtoženi dr. Trofenik dejal, da stane 20.000 din. O zaslužku obtoženca ni bilo govora. Glede šivalnih strojev Singer sem naročil Čelesniku, da si jih ogleda. Čelesnik mi je povedal, da cena odgovarja kvaliteti, nakar sem jo odobril. Odločno zanikam, da bi vedel, da bi bili stroji nabavljeni posredniškim potom, to je potom dr. Trofenika.

Javni tožilec: Dr. Trofenik je pri teh nabavkah zaslužil nad 100.000 din in gre za to, koliko ste tudi vi pri tem odgovorni.

Priča Škrlj tudi zanika, da bi večkrat videl obtoženega dr. Trofenika prihajati v pisarno MLO, možno pa je, da je stalno zahajal v pisarne mestnih podjetij.

Predsednik: Ali ste vedeli za nabave pisalnih in šivalnih strojev?

Škrlj: Sem samo delno vedel.

Predsednik: Kot predsednik MLO bi morali vedeti, kdo in kje nakupuje stroje.

Škrlj: Mestni ljudski odbor je samo nadzorni organ.

Predsednik: In kaj je dolžnost nadzornega organa?

Škrlj: Za to so bili poverjeniki.

Javni tož.: Ali ste poznali njegov odnos do današnje družbene ureditve?

Škrlj: Nisem vedel.

Javni tož.: Račune za stroje od maja je prinesel vam.

Škrlj: Sem videl, da je podpisan neki Hlade.

Javni tož.: Zakaj ste se obrnili prav na dr. Trofenika?

Škrlj: Nisem vedel, da bi dr. Trofenik s tem služil, ampak da bo dobavljal stroje.

Javni tož.: Vse okolnosti kažejo na to, da ste vi vedeli za te kupčije.

Ker Škrlj Franc to zanika, obtoženi dr. Trofenik izjavi: Vi ste vedeli, da sem jaz služil denar. Dobil sem ga, ko sem šel v Maribor.

Predsednik Škrlju: Vi bi morali zahtevati od dr. Trofenika originalen račun, njemu pa dati provizijo ali procennte.

Ker priča Škrlj Franc taji, da bi dal Rajnerju pooblastilo za podpisovanje plačilnih nalogov, obtoženi dr. Trofenik izjavi: Škrlj je pozitivno vedel, da Rajner podpisuje. Tudi me je večkrat videl na MLO. Javni tožilec čita iz zapisnika: Rajner pravi, da je Škrlj vedel o pretiranih cenah...

Javni tožilec razširi obtožbo proti Škrlju Francu

Javni tožilec: Ker je podan sum, razširjam obtožbo proti Škrlju Francu in sicer na dokazni postopek, da je Škrlj Franc kot predsednik mestnega ljudskega odbora na Jesenicah dopustil prvoobtoženemu dr. Trofeniku, da je izvrševal prekupčevalske nakupe šivalnih in pisalnih strojev za mestna gospodarska podjetja Jesenice, pri čemer je ta zaslužil nad 100.000 dinarjev. S tem je zakrivil kaznjivo dejanje po zakonu o varstvu splošnega ljudskega premoženja.

Predsednik: Ste slišali obtožbo? Ali se čutite krivega?

Škrlj Franc: Nisem vedel, da je...

Javni tož.: Ste vedeli da je brezposelni dr. Trofenik posrednik?

Škrlj: Ne bi tako rekel, ampak nakupovalec. — Nato obtoženi Škrlj prizna, da je dal odnosno naročil obtoženemu dr. Trofeniku, da naj nabavi en

Zaključni govor javnega tožilca

Po polurni prekinitvi se je razprava ob 8. uri zvečer nadaljevala. Besedo je dobil javni tožilec, ki je med drugim rekel:

Po dvodnevni razpravi, ki je osvetlila poslovanje mestnih gospodarskih podjetij na Jesenicah, je treba upoštevati tole: V zadnji narodno-osvobodilni borbi je naše delovno ljudstvo izvajalo dvojno zmago: nacionalno osvoboditev in s socialno revolucijo vrglo razred izkoriščevalcev. Danes pristopa to ljudstvo k socialistični izgradnji države. Osnovo k temu tvori splošno ljudsko premoženje, državni in zadrudni sektor gospodarstva. Politični poraženci leta 1945. se skušajo vriniti v naša gospodarska podjetja in skušajo z vsemi silami uničiti naše gospodarstvo, ki je nujno za dvig življenjskega standarda delovnih množic.

Mestni ljudski odbor na Jesenicah je ustanovil mnoga lokalna gospodarska podjetja. Kot pa je pokazala današnja razprava, so se v vodstvo teh podjetij vrinili ljudje, ki so zasledovali škodljive cilje špekulacij in osebnih koristi na škodo splošnega ljudskega premoženja, ljudje, ki so hoteli živeti brez poštenega dela, drugi pa so jim to omogočali.

Ni naključje, da sedijo na zatožni klopi ljudje tipa dr. Trofenik, Čebulj in dr. Zalokar. Razprava je pokazala, da so iskali predvsem svoje osebne koristi, da so sabotirali gospodarstvo mestnih podjetij Jesenice. Ni jim mar socialistični sektor našega gospodarstva. Moralno in politično krivdo nosi celokupen mestni ljudski odbor, to je nosilec ljudske oblasti, ki je omogočil, da so se drugi okoriščali na račun mestnih podjetij.

Nato je javni tožilec razčlenil krivdo vsakega posameznika. Med drugim je rekel: Dr. Trofenik se je kot pijavka vrnil v mestna gospodarska podjetja in na njihov račun dobro živel. Čebulj je kot „junak in nepogrešljiva moč“ zakrivil propadanje podjetij. Izvršil je kup malverzacij, lumparij in sabotaž. Dr. Zalokar je pomagal prvoobtoženemu dr. Trofeniku pri njegovih prekupčevalskih poslih, vedel za vse malverzacije, špekulacije in falzifikacije in se nekaterih tudi sam udeleževal. Obtoženka Bremčeva je krivdo v celoti priznala in naj sodišče to upošteva. Zupana zadene vsa krivda, ker je z nedovoljenim prekupčevanjem služil bajne vsote, izstavljaj lažne račune itd. Škrlj Franc pa je kot bivši predsednik MLO dopustil, da

pisalni stroj za mestna podjetja. Prizna tudi, da je v jeseni 1947 na cesti pred restavracijo Tancar na Jesenicah rekel dr. Trofeniku, da naj poizve za stroje.

Javni tožilec: Kako je s Čebuljem?

Škrlj: Spčetka smo gledali z veseljem nanj. Nekaj časa je zgledalo, da je stvar v redu. Ko mi je Tavševa pravila, da je dvignil večje zneske na račun kartoteke, sem zahteval kontrolno komisijo.

Na vprašanje javnega tožilca, kaj je ukrenil zoper vse nerednosti v računovodstvu mestnih podjetij, se obtoženi Škrlj zagovarja, da je opozarjal OLO, ministristvo in kontrolno komisijo.

Javni tož.: Vi ste smatrali Čebulja za nepogrešljivo moč. Vedeli ste da popiva, vedeli ste da sabotira, pa ste ga kljub temu obdržali v službi in ga poslali celo na knjigovodski tečaj v Ljubljano. Na vas pade velika politična in moralna odgovornost za vse to.

Ker se Škrlj brani, da sam kot predsednik ne more odgovarjati, da so za to tudi poverjeniki, javni tožilec zaključí: Vsi so politično in moralno odgovorni, vi kot predsednik pa ste odgovorni za vse!

Škrlj: Nisem iskal nobenih osebnih koristi.

Javni tož.: Niste obtoženi, da ste se okoristili, ampak ste obtoženi, da ste pomagali soobtoženemu dr. Trofeniku, ki se je protizakonito okoriščal na škodo mestnih gospodarskih podjetij na Jesenicah.

Predsednik: Zadeva je dovolj razčiščena. Dokazno postopanje je zaključeno.

Javni tožilec še izjavi, da prekvalificira obtožbo proti Čebulj Jožetu v tem smislu, da je oškodoval koristi proizvodnje in rušil avtoriteto ljudske oblasti in s tem zakrivil kaznjivo dejanje gospodarske sabotaže. Drugič dopolnjuje obtožbo proti istemu obtožencu, da je pri prodaji kartotečnega materiala oškodoval mestna gospodarska podjetja za znesek 84.308 din, s čemer se je neupravičeno okoristil na škodo splošnega premoženja.

se je obtoženi dr. Trofenik okoriščal na škodo ljudskega premoženja.

Zatem je javni tožilec nadaljeval: **Ko bo sodišče odmerjalo kazen, naj upošteva okoliščine, da naše delovno ljudstvo gradi socializem in ni je sile, ki bi ga mogla na tej poti zadržati. Sodba, ki jo bo sodišče izreklo, naj bo v pouk in opomin vsem ljudskim nasprotnikom in škodljivcem. To smo dolžni stotisočem žrtvam zadnje vojne.**

Po govorih obtožencev, ki pa niso povedali nič bistvenega, je predsednik senata izjavil, da bo sodba izrečena v četrtek 30. septembra 1948 ob pol 5. uri popoldne.

Sodba:

Že dolgo pred napovedano uro je ljudstvo do zadnjega kotička napolnilo veliko dvorano Fizkulturnega doma. V največji tišini je stoje poslušalo razglasitev razsodbe.

1. **Dr. Trofenik Rudolf** je obsojen na 11 let odvzema prostosti s prisilnim delom, na 3 leta izgube vseh državljanskih pravic, razen roditeljskih ter na zaplembo pisalnega stroja Roma.

2. **Čebulj Jože** na 10 let odvzema prostosti s prisilnim delom, na izgubo državljanskih pravic in sicer volilne pravice, pravice do pridobitve ali opravljanje funkcij v državnih organizacijah in društvi in pravice javnega nastopanja za dobo treh let.

3. **Dr. Zalokar Vinko** na 4 leta odvzema prostosti s prisilnim delom.

4. **Bremc Stanislava** na 6 mesecev odvzema prostosti.

5. **Zupan Igor** na 2 in pol leti odvzema prostosti, prepoved opravljanja gostinske obrti za dobo pet let, razen tega na denarno kazen 20.000 din, ki se v slučaju neizterljivosti spremeni na 1 leto in 35 dni poboljševalnega dela.

6. **Škrlj Franc** na 6 mesecev poboljševalnega dela in to pogojno za dobo dveh let.

Čebulj Jože je dolžan plačati Mestnim gospodarskim podjetjem odškodnino na zamudnih obrestih od nevknjiženih računov v višini 53.000 din.

Ljudstvo je razglasitev sodbe sprejelo s ploskanjem in se je razšlo v prepričanju, da bo ta sodba zadnja te vrste na Jesenicah.

Za pospešitev del na gradiliščih zadružnih domov je treba ustanoviti frontovske in mladinske delovne brigade

MNOŽIČNE ORGANIZACIJE V KRANJSKI GORI NE IZPOLNJUJEJO SVOJE OBVEZNOSTI

Nič boljši položaj kakor v Zasipu in Podnartu ni v Kranjski gori. Razlika je le ta, da so tukaj zemljišče takoj dobili, vendar z delom niso pričeli. Okrajna uprava jim je dodelila četo mladinske delovne brigade Otona Župančiča, ki je prišla iz gradnje Nove Gorice, da jim je pri začetku pomagala. Ko je četa odšla, je gradilišče ostalo mrtvo, zemljišče je spet prerasla trava. Uprava je imela izgovor, da brez načrta ne morejo pričeti z delom. Res, da je načrt zadrževal delo, vendar ugotovitev, da na gradilišču ni bilo niti metra peska, kamenja, lesa njihove nedelavnosti ne moremo opravičiti.

Pričeli so pripravljati apnenico, jo obnovili in naložili z apnencem, vendar pa še danes ni zakurjena, čeprav apna pri nas zelo primanjkuje. Izgovarjajo se, da ni drva, kar je zelo smešno, ker je krog in krog samo gozd in drva.

Predsednik uprave, ki je bil upravitelj šole v Kranjski gori, je bil službeno premeščen, ker je tako zahtevala potreba. Uprava je sestavila resolucijo, da se mora vrniti, če ne, ne bodo gradili zadružnega doma. Vse izgleda, da zadružni dom ne gradijo za sebe pač pa za učitelja. To stališče je zelo nepravilno. Uprava je danes brez predsednika, katerega posle noče nihče prevzeti. Uprava sestavlja resolucijo za vrnitev predsednika, ne pomislijo pa na delo na gradilišču in pa na to, da je premešitev tov. Pečarja narekovala potreba.

Odbori množičnih organizacij ne pokrenejo ničesar. Pred seboj imamo razgrnjene obveze: FD Kranjska gora 5.000 del. ur, LMS 500 ur, AFŽ 2.000 ur, živ. zadruga (tedanja) 4000 ur, ostali prebivalci 4000 ur. Skupaj 15.500 delovnih ur.

Kje so fizikturniki, kje mladina, žene, zadružniki? Naj si ogledajo, kaj so govorili meseca februarja in marca. Njihove obveze bi, če bi bile žive, postavile lasten dom. Ne pomislijo, da je nepošteno varati sebe in druge z lepimi številkami. Rezultat teh števil je, da je zemljišče malo razrito, katerega je razrila mladinska četa, na licu mesta je cela klada strešne opeke, v gozdu posekanega nekaj lesa, ob Savi pa že pol leta naložena apnenica, ki čaka kdaj se jo bo kdo usmilil in zakuril. Poleg tega pa imajo še cement, kateri se jim bo pokvaril, če ga ne bodo porabili.

Zagrabiti bodo morali in z delom dokazati, da ni res to.

NA OSTALIH GRADILIŠČIH

Nedelavnost razen v krajih, o katerih smo že poročali, se kaže tudi v **Nomenju, Podnartu, Mošnjah** in še marsikje. Krivdo za to nosijo predvsem tamkajšnje krajevne uprave, ki bi jih bilo takoj zamenjati odnosno preformirati. V upravi morajo biti zastopani člani množičnih organizacij, zlasti

kmetije. Vsi ti so se spomladi obvezali, da bodo zadružni domovi letos pod streho. In tudi bodo, če bo okrajna zveza nudila vso pomoč. Ta pomoč pa ni toliko v dostavi potrebnega gradbenega materiala, ampak naj v sodelovanju z vsemi množičnimi organizacijami formira po gradiliščih frontovske in mladinske delovne brigade, ki naj uvedejo medsebojno predkongresno tekmovanje, ker se bo le na ta način delo na gradiliščih požvelo. Treba je vedeti, da se zima bliža z hitrimi koraki, zato je treba zlasti v mesecu oktobru z delom pohiteti. Opeke je v Dvorski vasi dovolj na razpolago, treba jo je le prepeljati na gradilišča. Povsem zgrešeno pa nekatere krajevne uprave pričakujejo, da jim bo ta material prepeljala okrajna uprava, ampak naj krajevne uprave same mobilizirajo voznike za prevoz.

Krivdo za zastoj na gradiliščih zadružnih domov pa nosijo tudi nekateri člani okrajne uprave, ki ne obiskujejo posamezna gradilišča in jim ne nudijo nobene pomoči. Delo okrajne uprave leži v glavnem na ramenih predsednika, kar pa ni pravilno. Zato je dolžnost ostalih članov okrajne uprave, da vsaj enkrat tedensko obiščejo gradilišča in ugotovijo dejansko stanje. Okrajna uprava naj se poveže tudi z **Okrajnim odborom LMS**, da formira mladinske brigade za izdelovanje opeke v Dvorski vasi, sicer bo opeke zmanjkalo.

KOKOŠJA KUGA

Kokošja kuga, oziroma ptičja kuga je ena izmed najbolj nalezljivih in radi tega tudi najbolj nevarnih bolezni naše perutnine. Njen povzročitelj je ultravizibilni virus to se pravi tako majhen povzročitelj, oz. bakterij, da se s pomočjo obstoječih optičnih pripomočkov raznih ultramikroskopov niti videti ne more. In ravno to je vzrok te velike nalezljivosti, kajti čim manjše so bakterije, tem več je obolenih živali in tem lažja je prenosljivost, okužba.

Naravnost se okužijo živali z blatom, nosnim izcedkom, krvjo ali pa organi v sili zaklanih, oziroma poginjenih živali. Inkubacijska doba, to je doba, ko se žival okuži pa do izbruha bolezni znaša pri kokošji kugi 3—7 dni. Bolezen se izraža v začetku v pomanjkanju apetita in živahnosti, pozneje v otopenosti in zaspanosti, medtem pa postaneta greben in podbradek temnomodra, kar mora vsakega rejca vidno opozoriti, da je kokošja kuga na delu.

Ker se je ponovno pojavila na področju MLO-a Jesenice kokošja kuga in sicer na Kor. Beli in Javorniku, se obveščajo vsi rejci, da bo brezplačno cepljenje perutnine za mesto Jesenice. Izkoristite to zadnje cepljenje, ker se pozneje v tem letu in na tem področju ne bo več cepilo proti kokošji kugi.

brezposelní? Oni nimajo dela, nimajo kruha. Mi to vidimo, vidimo krivico. Dokler pa se godi krivica, ni svobode...

Sam sem poznal vse to. Bil sem več kot dve leti v coni A, ki je bila zasedena od nekdanjih zaveznikov. Da, kruha ni bilo v Trstu v domovih brezposelnih, krivica je kričala še bolj ob bogastvu izložb, hotelov in kavarn, barov... Večkrat sem primerjal njihov in naš svet. Tudi pri nas ni vsega na pretek, toda kar imamo, imamo vsi enako po svojem delu...

Več kot dve leti je, odkar sem se spoznal z briško mladino, odkar sem se spoznal s Katiko. Potem je nisem videl več kot eno leto.

Ko je bil lani velik praznik na Lijaku, nisem zdržal doma, dasi sem zapustil Primorsko šele pred mesecem dni. Veliko veselje je vladalo med nami, ko smo se vozili s kamionom na Primorsko. Vame pa se je rezala trpka žalost. Spomnil sem se Trsta, spomnil Doberdoba, Sovodenj, Štandreža, Rupe, spomnil sem se furlanskih krajev, spomnil sem se ljudi, ki so tako nestrpno pričakovali svobode. Vendar mi je žalost razblinjala uporna misel, da mora kmalu ves svet dobiti nov obraz, ki mu ga bodo z borbo izklesali ljudje, ki jih je na njem največ...

V Lijaku sem se srečal z mnogimi znanci in med njimi sem srečal tudi Katiko. Povabila me je, naj jo pridem obiskat. Sedaj da je v Brdih tako lepo, da bo trgatve, prva trgatve v svobodi! Obljubil sem, da bom prišel...

Lep septemberski dan. Počasi sem se vzpenjal v hrib. Po tej poti še nisem nikoli hodil, toda sedaj je edina pot, ki prideš po njej v Brda. Za trenutek

PROSTOVOLJNA DELA V ZADNJEM DNEVU „TEDNA GOZDARSTVA“

Na Pokljuki je pri poseku lesa sodelovalo 28 članov Osvobodilne fronte iz Radovljice, ki so opravili 140 prostovoljnih delovnih ur in izdelali 14 m³ žagovcev in 20 m³ jamskega lesa. Iz Jesenic je bilo 39 članov Fronte, ki so delali 195 ur in izdelali 27 m³ žagovcev in 4 m³ jamskega lesa. Vsi prostovoljci, zaposleni pri poseku lesa na Pokljuki — bilo je 76 članov Fronte — so delali 380 ur in v tem času izgotovili 43 m³ žagovcev in 26 m³ jamskega lesa.

Razen na poseku so bili prostovoljci zaposleni tudi pri iznosu lesa iz gozda do kamionskih cest in pri nakladanju kamionov. 25 članov sindikalne podružnice iz kamnoloma z Jesenic je delalo 384 ur in so iznosili iz gozda 100 m³ jamskega lesa. Zlani narodne milice z Jesenic, 230 po številu, so opravili 1840 prostovoljnih delovnih ur in iznosili do kamionskih cest 44 m³ žagovcev in 208 m³ jamskega lesa. Pri nakladanju kaminonov je 80 članov NM z Jesenic delalo 640 ur, v katerem času so naložili 300 m³ jamskega lesa. Ta les so prevozili v dolino z 19 kamioni in 6 prikolicami.

Množične organizacije z Jesenic so poleg zgoraj navedenih del sodelovale tudi pri čiščenju gozdnih potov. 139 ljudi je opravilo 556 prostovoljnih delovnih ur. V kuhinji, kjer se je prostovoljem pripravilo brezplačno kosilo, pa je bilo zaposlenih 10 ljudi.

Prostovoljnih delovnih akcij se je zadnje nedelje udeležilo tudi 18 članov sindikata mestnih podjetij Jesenice. Pri upravi gozdnega gospodarstva Jesenice so napravili 144 ur in posekali ter izgotovili 6 m³ žagovcev.

OB ZAKLJUČKU GASILSKEGA TEDNA

Gasilci jeseniškega okraja so dostojno proslavili zaključek gasilskega tedna. V nedeljo dopoldne so se čete zbrale pred Titovim domom na Jesenicah. Po predaji raportov so v povorki krenili skozi mesto.

Po povratku so gasilci improvizirali napad na Titov dom. Pri tem so prav posebno uživali pionirji, katere so gasilci „reševali“ iz prvega nadstropja „goreče“ stavbe. Nato so govorili zbranim gasilcem in ostalemu ljudstvu tolmačili pomen in in vloge gasilstva v današnji družbi. Povdarjeno je bilo, da je vaja dobro izpadla, bile pa so tudi napake. Za izboljšanje gasilske službe bo treba več vaj. Napake delamo skupno in jih skupno odpravljamo. Tudi tehnična oprema našega gasilstva je nezadostna. Treba bo v naša gasilska društva in v vse množične organizacije vnesti duh požrtvovalnosti, duh človekoljubja in prave domovinske ljubezni. Po osvoboditvi do danes so naša gasilska društva očuvala pred požari nad 50 milijonov ljudskega premoženja. Večina gasilskih društev v okraju je v „Tednu gasilstva“ pristopila k izvajanju naloga, odpovedala pa je Blejska Dobrava, Žirovnica in Smokuč.

sem ustavil in utrl potno čelo. V dolini je blestel sinji pas Soče. Nehote sem se spomnil sinjega pasu, s katerim je bila Katika opasana ob prvem najinem srečanju. Včasih se še tako neznatne stvari vtisnejo človeku v spomin...

Na Vrhovljah sem zopet obstal. Pred menoj so se razprostirala Brda, tam na levi je sivel Kras in tam pod Krasom Jadransko morje, ki se je zadrževalo v Furlansko nižino... Zbolelo me je, kakor da bi pregradili moje srce z žičnim, trnjevim plotom... Morje, koliko časa boš še vzrok naši in moji bolečini?...

Spuščal sem se navzdol in čez slabo uro sem bil v Katični vasi, ki je sedaj skoro na meji. Katiko sem našel v vinogradu. S tovarišicami je brala žlahtni vinski sad. Pozdravila me je veselo.

„Si vendar prišel!“

Še predno sem se pozdravil z njenimi starši in tovarišicami, že mi je porinila v roke velik grozd:

„Pokusi! Pri vas na Gorenjskem nimate grozdja.“

Njen smeh, njena gostoljubnost in dobrot, ki ji je sijala v sinjih očeh, mi je bilo slajše kot grozdove jagode...

Zvečer smo se pomenkovali o priključitvi in o vsem, kar je prišlo s priključitvijo.

„Tudi knjižnico ustanavljamo“, mi je dejala in me vlekla kar za rokav v sobo. „Že preje smo si nakupili mnogo knjig, zdaj ob priključitvi pa še več.“

Govorila je o knjigah. S takim navdušenjem o slovenski besedi more govoriti le človek, ki ga je žejalo po njej vse življenje, s takim navdušenjem

KATICA

Katiko sem spoznal že pred dvema letoma. Takrat so v Brdih dozorele češnje in mladina je povabila našo vojsko na miting.

Večer je že ovil Medano, Smartno in vsa ostala brda z mehкими rokami in tovarišice so nas povabile na večerjo. V mladinski sobi so bile belo pogrnjene mize, na njih cvetje in steklenice dobrega briškega vina ter beli čisti krožniki. Seveda ni manjkalo tudi tistih dobrih, rdečih češenj, ki so pravkar dozorele.

Ko smo pojedli, so dekleta hitro pospravila in se pomešala med nas. Pevovodja Dore je vzel iz žepa piščalko. Pevci so takoj vedeli, kaj to pomeni. Zbrali so se okrog njega in zapeli. Dekleta so navdušeno prisluhnili pesmi, ki je nastala v gozdovih. Čeprav so jo slišale že nešteto krat, so prisluhnile z vso pazljivostjo in poživljale melodijo in besede. Tedaj sem se srečal s sinjimi očmi in ko je obmolknila pesem, sem ogovoril plavaloso dekle. Tako sem se spoznal s Katiko. V dobrih desetih minutah mi je zaupala svojo preteklost. Kratke besede, a vendar tako polne, da bi lahko napisal dolgo in zanimivo povest o mladosti dekleta, ki je na lastni koži občutila vso krivico fašizma. Ko se je primorsko ljudstvo dvignilo v borbo proti tiraniji, je pomagala partizanski obveščevalni službi.

„Danes pa se moramo še vedno boriti za svobodo“, je nadaljevala. „Komaj čakamo priključitve. Angleži in Američani bi nas radi kupili z belim kruhom. Mi ga sicer imamo, ker ga lahko kupimo. Toda, kako je v Trstu in drugod, kjer so

Zakaj ni bilo opere „Prodana nevesta“ na Jesenicah

V preteklem tednu so se vršile z vso vestnostjo priprave za vprizoritev Smetanove: Prodane neveste na jeseniškem letnem gledališču, katero bi morali predvajati člani SNG iz Ljubljane.

Uprava Sindikalnega gledališča na Jesenicah je izvedla vse priprave na letnem gledališču, kakor tudi vse podrobnosti. Ker je bil v začetku prejšnjega tedna močan naliv dežja, ki je znatno ohladil ozračje, je SNG gostovanje odpovedalo. Niso mogli riskirati obolenosti igralcev, kar bi za nekaj časa zavrla izvedbo programa tudi v Ljubljani. Naj jeseniško in okoliško ljudstvo vzame ta vzrok odpovedi kot tehten, kajti dejstvo je, da nastopa jesen z nestalnim vremenom. Prav iz tega razloga odpoveduje uprava Sindikalnega gledališča tudi predstavo „Miklove Zale na prostem, kar je bilo še letos v programu in bomo pričeli z rednim izvajanjem repertoarja za leto 1948/49 v prvi polovici oktobra in sicer z Levstik-Kreftovim Tugomerom. Masovne organizacije mesta Jesenice, odbor Železarne in Partijske celice pa prosimo, da še v naprej prispevajo s požrtvovalnim prostovoljnim delom na letnem gledališču, kajti karkoli napravimo letos, ne bo treba drugo leto.

Podajamo pregled prostovoljnega dela na letnem gledališču v teku dvomesečnega dela. Podatki so zaključeni z dnem 26. 9. 1948. Podrobnejšo udeležbo po centrih bomo sporočili MO, OF in Železarni Jesenice.

Sindikalnog ledališče	707 ur
Zveza borcev NOV Jesenice	477 ur
Vajeniška šola	160 ur
Glavna pisarna Železarne	146 ur
Prometni oddelek	111 ur
Opekarna	83 ur
Celica KP	69 ur
Godba Javornik	69 ur
Pevski zbor Kovinar Jesenice	43 ur
OF, mesta Jesenice	35 ur
Stanovanjski odd. Železarne	44 ur
Koloniale podruž. Jesenice	25 ur
Gimnazija Jesenice	39 ur
MLO Jesenice	26 ur
Laboratorij Železarne Jesenice	42 ur
Žična valjarna	24 ur
Plavž Hrenovca	30 ur
Kamnolom apnenca	30 ur
Področna milica	19 ur
Zavod soc. zavarovanja Jesenice	14 ur
Martinarina	26 ur
Kotlarna	20 ur
Rdeči križ Jesenice	15 ur
Jeklo livarna	3 ur
Javornik III.	6 ur
AFŽ	33 ur
Žebljarna	9 ur
Gradbeni	24 ur
Vsega skupaj	2.323 ur

more govoriti le otrok, ki mu je fašistični učitelj zaradi slovenske besede pljunil v obraz.

Tedaj so prišla dekleta Katičnih let. Posedla so za mizo in pričela pisati na knjige številke, jih vpisovale v sezname in na kartotečne liste. Pomenkovala so se in uigibale, kaj piše v teh knjigah. Govorila so živahno, le ena je molčala, kakor da bi jo morila peznana skrb ali strah. Niti smehljaj se ji ni prikradel na usta. Med veselimi mladostnim smehom ostalih deklet se je sunkovito, skoraj neravno dvignila.

„Grem!“

„Kam, Neda?“ je vprašala Katica in se zagledala v dekletov brezskrbni obraz. Dekle pa je trdo, skoraj z moškim glasom odgovorilo:

„Zdaj vidim, da je res! Gospod župnik je dejal, da so te knjige vse pohujšljive, da pišejo samo o komunizmu, ki ga je ustvaril sam satan.“

„Neda, kaj govoriš!“ je Katica presekala molk, ki je nastal ob dekletovem izbruhu. „Ali še zdaj ne veš, da se je pod vodstvom komunistov skovala naša svoboda?“

„Komunistka nisem! Veš, da komunisti preganjajo vero, ki nas uči poštenosti in ljubezni do boga.“

„Ali sploh veš, kaj je komunizem?“

„Vem. Satanovo delo je.“

„Kako le moreš govoriti kaj takega!“

„Lahko! Gospod župnik je dejal tako in on ne laže! Pripravljena sem trpeti za vero!“

„Ali si se res sprla s pametjo, Neda? Ali si sploh prebrala kako knjigo, ki jo je napisal kak komunist.“

MED KONTRAHAŽO KROMPIRJA SE RAZKRINKAVAJO ŠPEKULANTJE

Tudi pri kontrahaži krompirja so se razkrinkavali razni špekulantje, ki jim niso mar potrebe delovnega ljudstva in ki vidijo le sebe. Taki posalezniki so tudi v Stari Fužini in na Studorju.

Vsi Studorčani in Starofužinci poznajo kmeta Jožefa Logarja, ki je celo „predsednik“ OF, pa se je razkrinkal kot navaden špekulant ob oddaji krompirja. Ob priliki kontrahaže je dejal, da ne more izpolniti obvezne odaje krompirja, ker redi več prešičev, pristojni organi pa so ugotovili, da ima prijavljenega samo enega. Ljudstvo se upravičeno sprašuje, zakaj ni prijavil vse, kar bi prav gotovo moral kot „predsednik“ OF. Jasno je, da ljudstvo takega „predsednika“ ne bo več trpelo. Prav gotovo, da omenjeni ni imel s prešiči čistih namenov.

Prav tak špekulant je tudi Urbanc Janez iz Stare Fužine, ki je imel 300 kg obvezne oddaje, pa se je proti temu pismeno pritožil, češ da zaradi reje štirih prešičev ne more toliko oddati. Tudi on je imel prijavljenega samo enega prešiča. Vprašujemo se, kako si je upal ta špekulant napraviti pritožbo proti obvezni oddaji, ko bi zaslužil za tako dejanje kazen. Sicer pa pravi stari pregovor: Laž ima kratke noge ali še tak lisjak se naposled ujame.“

V to družino spadata tudi Žvan iz Studora štev. 36 in njegov sovaščen Bekovec Janez iz številke 15, ki sta se prav tako upirala obvezni oddaji.

ZA LENUHE JE VINO, ZA DELAVCE PA NE

Upravnik mestnega gostinskega podjetja (bivša gostilna Avguština) v Radovljici je v nedeljo 12. septembra vse dopolne točil vino, medtem ko ga za prostovoljne gozdne delavce, ki so se vračali izmučeni iz gozda domov, ni bilo. Mislimo, da so delavci, ki se ves dan mučijo v gozdu, bolj potrebni kozarec vina kakor pa ljudje, ki ves dan posedajo v gostilnah. Če je imel upravnik na razpolago vino, bi ga prav lahko nekaj prihranil za ljudi, ki ustvarjajo socializem, ne pa, da ga toči ljudem, ki več ali manj nasprotujejo našemu razvoju. Pregovor pravi, da po delih sodimo človeka.

Prostovoljci gozdarskega tedna

O NEKATERIH MLADINCIH V STARI FUŽINI

Teden čistoče je za nami. V prvih dneh tega tedna je v Stari Fužini zelo slabo kazalo. Nekaj je bilo krivo slabo vreme, še več pa nepravilno pojasnjevanje pomena čistoče za naše zdravje in za naš turistični kraj. Že večkrat so se naši ljudje pritoževali zaradi nesnage pri mlekarji, pa brez uspeha. Zato so žene 12. septembra same prijele za lopate, vile in krampe ter izposojeno konjsko vprego začele odvažati nesnago, ki jo je bilo več voz.

„Nisem in je tudi ne bom, ker to je greh?“

Katica je lahko vzdihnila.

„Če nisi brala ničesar o tem, potem ne moreš obsojati. Človek, ki obsoja resnico, a je ne pozna, ni v srcu najboljši. Vsako stvar je treba najprej spoznati. ... Daj, vzemi, to brošuro!“

„Nočem!“

„Potem ti ne morem pomagati. Če nočeš v srcu spoznati resnice, je ne obsojaj!“

Neda je brez pozdrava odšla. Ostala dekleta so se pričela pogovarjati o njej, užalila je njihov ponos in pričela so jo imenovati reakcionarko. Katica je nekaj časa poslušala ta pogovor, potem pa je dejala:

„Ne obsojajmo je! Kaj pa smo me napravile do sedaj, da bi spoznala.“

„Ne poteguj se zanjo! Me ne bomo trpele med nami take, ki žali tiste, ki so nam pokazali pot do svobode.“

„Ne bi rekla, če bi ji bilo življenje preje z rožicami poslano! Saj je med najrevnejšimi v vasi!“

Užaljen ponos je govoril iz deklet. Ko so se nekoliko umirile je spregovorila Katica.

„Prepustite jo meni. Če je ne bom uspela prepričati, vrzite me iz SKOJ-a in nobena več naj me ne pogleda! Jaz vem, če bo Neda spoznala lepoto življenja, ki je pred nami, ne bo nasledla nikoli več župnikovim besedam. Vzljubila bo stvari, ki zdaj noče ničesar slišati o njih ...“

Čudil sem se preprostemu briškemu dekletu in čutil, da je življenje izoblikovalo iz nje človeka, kakršni bi morali postati mi vsi.

Glas naših čitateljev

Mladinec Kovačič Jože, ki je prišel mimo, pa je žene ves čas izzival in zabavljal. Seveda se žene niso ozirale na njegovo pridiganje, ampak so navdušeno in veselo nadaljevale delo. Sicer pa ta mladinec ni sam. V Stari Fužini so še trije mladinci, ki se posmehujejo prostovoljnim delavcem. Pravijo, da so verni in da z delom ne bodo skrunili gospodovega dne. Mi pa mislimo, da delo prinaša koristi vsemu ljudstvu. Kdor se odteguje prostovoljnemu delu in razen tega še smeši naše delovne ljudi, je sovražnik ljudstva in države. Za danes dovolj, bomo pa še drugič kaj zapisali.

Objave

PIRIREDITEV RK JESENICE

V počastitev „Tedna Rdečega križa“ bo priredil Mestni Rdeči Križ Jesenice akademijo, ki bo dne 5. oktobra 1948 ob 7. uri zvečer v Titovem domu na Jesenicah.

Zaradi človekoljubnih ciljev, ki jih zasleduje Rdeči križ s svojim delovanjem, vabimo vse prebivalstvo, da se navedene akademije polnoštevilno udeleži.

MRK Jesenice

RAZPIS TEČAJA ZA PADALCE

Letalsko društvo Jesenice bo priredilo v oktobru padalski tečaj. Vsi zainteresirani naj se prijavijo v pisarni Letaskega društva Jesenice. Fizikalni dom (vhod iz Obrtniške ulice) do 5. oktobra 1948. V tečaj se sprejemajo mladinci in mladinke do 25. leta starosti. Vsak mora predložiti karakteristiko LMS-a in svoj življenjepis. Pouk bo teoretičen in praktičen s skoki. — Pohitite s prijavitmi!

Naše življenje za naše nebo!

Uprava društva.

PO NAIKRAJŠI POTI...

...je dostavila odpremna pisarna železarne borišča na Javorniku na zadnji veselici Zveze borcev na Blejski Dobravi. Z noži in koli so „borci“ navalili na mirne goste, dokler jih niso polovili organi javne varnosti in jih po najkrajši poti spravili v zapor.

...je dostavila odpremna pisarna železarne prejšnji teden neko pismo glede prehrane sindikalni podružnici kovinarjev. Dostavljač magazina je s pismom hitel mimo Titovega doma, kjer ima podružnica svoje prostore, ga oddal na pošti ekspres-priporočeno, nakar ga je pošta po najkrajši poti dostavila naslovljencu.

...bo uprava Mestnega kina na Jesenicah izpolnila plan štednje. Že zdaj je začela z električnim ogrevanjem vestibula, češ da tako po najkrajši poti privabi obiskovalce...

Pred tedni sem bil spet v Brdih. V knjižnici, ki jo vodi Kati, sem srečal poleg nje tudi Nedo. Sedela je v čitalnici pravkar urejenega združnega doma in bila zatopljena nad „Novo povestjo o stari pravdi“. Katica mi je namignila z očmi in pokazala na Nedo.

„Ali sem uspela?“

„Kaj?“ Nisem vedel, kaj je mislila.

„Se ne spomniš dekleta, ki ni takrat, ko si bil prvič pri meni, hotela brati tiste knjižice. Danes je popolnoma drugačna. Spoznala je ...“

Na Katičnih ustnah je zaigral smehljaj zadovoljstva in sreče, morda celo smehljaj ponosa, da je pomagala nepoučeni tovarišici do spoznanja...

Rad bi še in še pisal o Katici. Pa tudi o Nedi bi rad zapisal tiste trenutke, ko je prihajala do spoznanja, da je laž, kar ji je govoril župnik, rad bi zapisal vso tisto njeno notranjo srečo, ko je zagledala tisto pot pred seboj, ki vodi vse človeštvo k lepši bodočnosti, k srečnemu življenju, ki ga stara zemeljska oblast do sedaj ni nosila. Če bom pisal kdaj o Nedi, bom zapisal tudi te besede:

„Ne obsojaj človeka, ki še ni spoznal lepote, ki v našem delu nastaja, temveč mu tovariško pomagaj, da pride do spoznanja nove lepote in vzljubil jo bo!...“

Klim

Naslov uredništva in uprave: Jesenice, Titov dom (I. nadstropje, soba štev. 12). — Izhaja vsako soboto. Odgovorni urednik: Gasar Verko, Jesenice. — Telefon uredništva in uprave: 249. — Štev. ček. rač. 806-90603-0 Tisk Gorenjske tiskarne v Kranju. GT 3725